

Skapandet av den ideala migranten

En WPR-analys av Socialdemokraternas, Moderaternas och
Sverigedemokraternas migrationspolitik

Sonja Jansson

Avdelningen för mänskliga rättigheter

Historiska institutionen

Kurskod: MRSK62

Termin: Vårterminen 2021

Handledare: Dan-Erik Andersson

Omfång: 15139

Abstract

The Creation of the Ideal Migrant - A WPR analysis of the Swedish Social Democratic Party, the Moderate Party and the Sweden Democrats' migration policy

Migration policy concerns territorial demarcations between citizens and non-citizens, but also political borders within the nation. This asks the question of who is *fully* allowed to belong to Swedish society. With a focus on inclusion and exclusion from a Swedish societal community, the study shows how the creation of the ideal migrant can reveal how ideal citizens are constructed.

The aim of this study is to research who is constructed as a problem in Swedish migration policy, and then included or excluded, from a Swedish societal community. My research question is: *How do the Swedish Social Democratic Party, the Moderate Party and the Sweden Democrats want to build a societal community?* An analysis of the migration policy of the three largest parliamentary parties is carried out. The method used in the study is a WPR approach designed by Carol Bacchi, with a focus on problem representations. With a combination of Bridget Anderson's concept of community of value, Sara Ahmed's concept of strange encounters and an intersectional perspective, the study provides an understanding of who is included and excluded from a Swedish community.

The study shows that the ideal citizen is efficient, democratic and a good member of society. An imagined Swedishness emerges in the study, which excludes many groups of people, both migrants and citizens. In the parties' politics, however, migrants are specifically dehumanized and presented as the primary problem.

Keywords: *migration policy, community of value, community, swedish social democratic party, moderate party, sweden democrats, inclusion/exclusion, ideal citizens, WPR, intersectionality*

Abstrakt

Migrationspolitik berör territoriella gränsdragningar mellan medborgare och icke-medborgare, men även politiska gränsdragningar inom nationen. Det ställer frågan om vem som tillåts att *fullt ut* tillhöra det svenska samhället. Med ett fokus på inkludering och exkludering ur en svensk samhällsgemenskap visar studien hur skapandet av den ideala migranten kan synliggöra hur ideala medborgare konstrueras.

Syftet med studien är att undersöka vem som konstrueras som ett problem i svensk migrationspolitik, och därefter inkluderas eller exkluderas, ur en svensk samhällsgemenskap. Frågeställningen för studien är: *Hur vill Socialdemokraterna, Moderaterna & Sverigedemokraterna bygga en samhällsgemenskap?* En analys av Socialdemokraternas, Moderaternas och Sverigedemokraternas, de tre största riksdagspartierna, migrationspolitik utförs. Metoden för studien är en WPR-ansats utformad av Carol Bacchi med fokus på problemrepresentationer. Med en kombination av Bridget Andersons begrepp *community of value*, Sara Ahmeds begrepp *strange encounters* samt ett intersektionellt perspektiv ger studien en förståelse för vem som inkluderas och exkluderas från en svensk samhällsgemenskap.

Studien visar att den ideala medborgaren är effektiv, demokratisk och en god samhällsmedborgare. En föreställd svenskhet framkommer i studien, som exkluderar många grupper av människor, migranter som medborgare. I partiernas politik avhumaniseras dock specifikt migranter, som framställs som det primära problemet.

Nyckelord: *migrationspolitik, 'community of value', samhällsgemenskap, socialdemokraterna, sverigedemokraterna, moderaterna, inkludering/exkludering, ideal medborgare, WPR, intersektionalitet*

Innehållsförteckning

Inledning	5
1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar	6
1.2 Material och avgränsningar	7
1.2.1 Primärmaterial	7
1.2.2 Sekundärmaterial	9
1.3 Forskningsetiska bedömningar	10
Teori och metod	11
2.1 Teori	11
2.1.1 Bridget Anderson - Community of value	11
2.1.2 Sara Ahmed - Strange Encounters	14
2.1.3 Intersektionalitet	17
2.2 Metod	18
2.2.1 What's the Problem Represented to be?	19
2.2.3 Tillvägagångssätt	22
Litteraturoversikt och tidigare forskning	23
3.1 Gemenskap och andrafiering	23
3.2 Den svenska kontexten	27
Analys av S, M och SDs migrationspolitik	31
4.1 Migrationspolitik	31
4.1.1 Socialdemokraterna	31
4.1.2 Moderaterna	35
4.1.3 Sverigedemokraterna	37
4.2 Problembeskrivningar	40
4.2.1 Den odemokratiska migranten	40
4.2.2 Den ineffektiva migranten	42
4.2.3 Den kriminella migranten	44
4.3 Community of value	46
Diskussion	50
5.1 Slutsatser	50
5.2 Reflektioner	52
Referenser	53

1. Inledning

Sverige har under vissa perioder haft fri rörlighet och under andra en mer reglerad invandring. Efter andra världskriget fram till 1966 rekryterades många arbetsinvandrare till Sverige vilket bidrog till den svenska ekonomin och den svenska migrationspolitiken var till stor del liberal.¹ Efter 1970-talet nästintill slutade Sverige att rekrytera arbetskraft utanför Norden och lagstiftningen blev mer reglerad.² Samtidigt har Sverige sedan 1960-talet varit ett land dit många asylsökande har sökt sig till och som presenterat sig som fredligt och välkomnande.³

Migrationspolitiken har således varit på den politiska agendan länge, men under 2015 fick frågan ytterligare uppmärksamhet under den så kallade ”flyktingkrisen.” Då sökte sig ett stort antal människor till EU-länder för att söka asyl. Över 1,3 miljoner asylansökningar registrerades i EU till skillnad från 2010 då de uppgick till 260 000. Som en följd infördes gränskontroller och andra medel för att försvåra migrationen i Europa.⁴

Det stora antalet asylsökande fick stor politisk betydelse. Sveriges regering införde tillfälliga gränskontroller i november 2015 och i juni 2016 antogs en tillfällig migrationslag som innebär att flyktingar ska få tillfälliga uppehållstillstånd istället för permanenta uppehållstillstånd. Lagen innebär också att rätten till anhöriginvandring begränsas.⁵ Lagen var tidsbegränsad och skulle gälla till och med den 19 juli 2019. Den förlängdes 2018 och skulle då gälla till och med den 19 juli 2021.⁶ Idag är således den svenska migrationspolitiken starkt reglerad och antalet asylsökande har minskat kraftigt.⁷ Sverige, som annars ofta nationellt och internationellt ses som demokratiskt och jämställt, har nu en reglerad migrationspolitik som präglas av exkludering snarare än inkludering.

---

¹Krzyzanowski, Michal. ”We Are a Small Country That Has Done Enormously Lot”: The ‘Refugee Crisis’ and the Hybrid Discourse of Politicizing Immigration in Sweden. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*. Vol 16 NOS. 1-2, 2018: 97-117, s. 101.

²Hammar. Invandringspolitik. *Nationalencyklopedin*.

³Krzyzanowski. ”We Are a Small Country That Has Done Enormously Lot”: The ‘Refugee Crisis’ and the Hybrid Discourse of Politicizing Immigration in Sweden, s. 101.

⁴Melchior, Sigrid. Flyktingkrisen 2015. *Nationalencyklopedin*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/flyktingkrisen-2015> hämtad 2021-04-20.

⁵Melchior. Flyktingkrisen 2015. *Nationalencyklopedin*.

⁶ Proposition 2018/19:128. *Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*.

⁷Melchior. Flyktingkrisen 2015. *Nationalencyklopedin*.

Under skrivandets gång har flera signifikanta händelser skett inom migrationspolitiken. När Socialdemokraterna presenterade ett förslag till en ny migrationslag fick partiet intern kritik för att vara för stramt.⁸ Från oppositionen hördes tvärtom att det inte var tillräckligt stramt. Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna framförde i maj 2021 ett gemensamt förslag om migrationen med mer restriktiva förslag än de som regeringen tidigare lagt fram.⁹ Under våren har Sverigedemokraterna vidare kommit med ett förslag om att endast svenska medborgare ska kunna få barnbidrag och en rad andra ersättningar.¹⁰ Inför det kommande valet 2022 tycks migrationspolitiken än en gång bli en central fråga.

Migrationspolitiken berör centrala människorättsliga frågor som medborgarskap och rätten att söka asyl. I samband med Sveriges självbild och aktualiteten inför nästkommande val gör det att ämnet är relevant att undersöka. Min studie av Socialdemokraternas, Moderaternas och Sverigedemokraternas migrationspolitik kommer att bidra till en ökad förståelse för frågor kring inkludering och exkludering i det svenska samhället.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

I en tid med ökade spänningar i migrationsfrågan, förstärkta av en pågående pandemi, är gränser ständigt på agendan. Inkludering och exkludering ur nationen är en central fråga. Migrationspolitiken är en tydlig aspekt av det svenska samhället där inkludering och exkludering explicit sker. Sedan 2015 har frågan varit en av de mest centrala i svensk politik. Migrationsfrågan tänks därmed belysa aktuella aspekter av gränsdragningar i samhället.

Syftet med studien är att undersöka vem som konstrueras som ett problem i svensk migrationspolitik, och därefter inkluderas eller exkluderas, ur en svensk samhällsgemenskap. En analys av migrationspolitik tänks synliggöra hur en idealisk medborgare presenteras och skapas, vilket kan säga något om hur synen på medborgare ser ut i samhället i stort. Det

---

⁸TT. S-protest mot regeringens migrationslag. *Dagens Nyheter*: 2021-04-22. <https://www.dn.se/> hämtad 2021-03-23.

⁹Persson, Ida. KD, L, SD och M framför gemensamt förslag om migrationen. *SVT Nyheter*: 2021-05-02. <https://www.svt.se/> hämtad 2021-05-17.

¹⁰Rosén, Hans. SD-förslag: Bara medborgare ska kunna få barnbidrag. *Dagens Nyheter*: 2021-04-25. <https://www.dn.se/> hämtad 2021-05-17.

ställer frågor om vad som krävs för att bli *svensk*, och vem som tillåts det svenska medborgarskapet fullt ut. Med bakgrund av det är min frågeställning för studien: *Hur vill Socialdemokraterna, Moderaterna & Sverigedemokraterna bygga en samhällsgemenskap?*

En analys av de tre största riksdagspartiernas - Socialdemokraternas, Moderaternas och Sverigedemokraternas - migrationspolitik kommer att utföras. Metoden som används i studien är en WPR-ansats med fokus på problemrepresentationer, utformad av Carol Bacchi. Metoden i samband med Bridget Andersons begrepp *community of value*, Sara Ahmeds begrepp *strange encounters* samt ett intersektionellt perspektiv som analysverktyg kommer ge en förståelse för vem som inkluderas och exkluderas från en föreställd svensk samhällsgemenskap samt vilka konsekvenser det kan få.

1.2 Material och avgränsningar

Nedan presenteras primärmaterialet och sekundärmaterialet. Avgränsningarna presenteras i samband med materialet.

1.2.1 Primärmaterial

Mitt primärmaterial består av information om Socialdemokraternas, Moderaternas och Sverigedemokraternas migrationspolitik. På partiernas hemsidor har jag letat efter avsnitt som berör migration, integration, utvisning och medborgarskap. Jag började med att läsa alla ämnen som berörde migrationspolitik och avgränsade sedan materialet efter mitt fokusområde.

Primärmaterialet från Socialdemokraterna består av två avsnitt, Nyanländas etablering samt Integration och mångfald, som går att hitta på partiets hemsida under rubriken Vår politik. Materialet består även av två nyhetsartiklar från deras hemsida, med rubrikerna Vi inleder en integrationsoffensiv och Bättre integration - Fler ska komma snabbare in på arbetsmarknaden. Avsnitten uppdaterades senast den 9 juni 2020. Nyhetsartiklarna publicerades den 8 oktober 2019 respektive den 23 september 2020.

Primärmaterialet från Moderaterna består av avsnittet Migration och integration som går att hitta under rubriken Vår politik samt nyhetsartikeln 10 mönsterbrytande reformer för att stoppa gängen, även den publicerad på hemsidan. Nyhetsartikeln är utvald för att den berör utvisning. Endast nyhetsartikeln har datum, som publicerades 17 september 2020.

Primärmaterialet från Sverigedemokraterna består av tre avsnitt från partiets hemsida. Alla avsnitten går att hitta under rubriken Vad vi vill. De relevanta avsnitten är: Migration på rätt sätt - En modern och rättvis asylrätt, Ett tryggt Sverige - En handlingskraftig kriminalpolitik och Ett Sverige som håller ihop - Sammanhållning och tillit. Avsnittet om kriminalpolitik är utvalt för att det berör utvisning, avsnittet om sammanhållning för att det berör medborgarskap. Avsnitten saknar tidsmarkör.

Eftersom flera avsnitt saknar tidsmarkör är tidsaspekten svår att avgöra. Den information som har datum är daterad 2019 och 2020 och därför antas tidsaspekten vara mellan 2019-2021. Informationen från partiernas hemsidor bedöms representera den politik som partierna vill nå ut med.

Valet att endast fokusera på tre partier ger inte en helhetsbild av svensk migrationspolitik. Partierna är trots det valda för att de är de tre största riksdagspartierna och har därtill ett stort väljarantal partierna emellan. Eftersom en stor del av Sveriges befolkning röstar på S, M och SD avgörs det vara relevant att analysera hur de diskuterar en central fråga. Andra val av partier hade möjligtvis bidragit med ett bredare spektrum av åsikter. För den här studien var jag dock intresserad av att undersöka hur stora partier, som många kan tänka sig att rösta på, ställer sig i migrationspolitiken.

Jag har valt att inte använda valmanifest eller partiprogram för att det möjliggör en dagsaktuell bild av partiernas politik. Materialet är dock hämtat helt efter mina sökningar, vilket kan påverka avgränsningen och det är inte säkert att en helhetsbild av partiernas migrationspolitik framstår eftersom jag kan ha missat någon information.

Materialet som undersöks berör specifikt gruppen som söker asyl i Sverige till följd av krig och konflikt. Det gör att andra aspekter av respektive partis migrationspolitik kan missas. Jag

har bland annat valt att inte fokusera på politik kring arbetskraftsinvandring eller EU-migranter, som är en stor diskussion i sig.

Partipolitisk information är politiska ställningstaganden med vinklat innehåll och syftet med texterna är att påverka läsaren. Detta fyller samtidigt ett syfte för studien eftersom politiskt material ska analyseras.

1.2.2 Sekundärmaterial

Artiklarna i litteraturoversikten är alla *peer-reviewed* och alla källor i avsnittet har tagits fram via en söktjänst vid Lunds Universitet. De valda artiklarna anses vara relevanta för undersökningen. Samtidigt är artiklarna utvalda ur ett stort omfång av material och kan inte sägas täcka ett helt forskningsfält.

Bakgrundsinformationen i inledningen består främst av källor från Nationalencyklopedin, samt en artikel som är *peer-reviewed*, för att ge en enkel men objektiv bild av svensk migrationspolitik i historien.

Jag har valt att kombinera flera teoretiska perspektiv. Materialet till huvudteorin består av Bridget Andersons bok *Us and Them: The Dangerous Politics of Immigration Control*. Materialet i avsnittet om Sara Ahmed består av boken *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*. Till avsnittet om intersektionalitet består materialet av en artikel skriven av Nina Lykke och en artikel skriven av Kimberlé Crenshaw. Teorierna är relevanta för mitt syfte och bidrar med olika perspektiv, vilket möjliggör en komplex analys.

Jag har valt att använda mig av en WPR-ansats utformad av Carol Bacchi. Materialet till metod består av Carol Bacchis bok *Analysing policy: what's the problem represented to be?* samt boken *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* skriven av Kristina Boréus och Göran Bergström. Bacchis bok ger en förståelse för hur WPR-ansatsen är utformad från början och Boreús och Bergström förklarar och utvecklar metoden. WPR-ansatsen är vald för att den är relevant i relation till materialet och med sitt fokus på problembeskrivningar synliggör den viktiga perspektiv.

1.3 Forskningsetiska bedömningar

Min avsikt är inte att skriva en politisk studie utan en vetenskaplig studie som undersöker politik. Urvalsprocessen präglas av mina egna politiska ställningstaganden och min studie kommer därför inte vara helt objektiv. Med den valda metoden och teorin som verktyg är dock min målsättning att skriva en tankeväckande studie utan att förutsätta slutresultatet.

En annan avvägning som gjorts för studien är ordval. När migrationspolitik diskuteras används många begrepp: migrant, flykting, invandrare, utlänning, asylsökande. Många av orden beskriver en laglig status, men flera av dem har också negativa implikationer som jag inte vill reproducera. Jag har utgått från Bridget Andersons begreppsanvändning och använder mig därtill främst av ordet migrant för att beskriva den grupp av människor som förflyttar sig från en plats till en annan. I vissa fall används även andra begrepp, främst för att beskriva en laglig status. Det är dock viktigt att poängtera att det inte är ett självklart val och det bör göras med försiktighet.

Migrationspolitik är ett känsligt ämne som nära berör människors liv. Genom att undersöka politik och inte exempelvis utföra intervjuer med migranter så anses det inte uppkomma några forskningsetiska problem. Jag vill dock betona min egen roll som forskare. Jag skriver om något som inte påverkar mig personligen och definierar genom studien specifika grupper som ”andra.” Det görs uteslutande för att visa hur politiken ser ut.

2. Teori och metod

2.1 Teori

Nedan presenteras de teoretiska perspektiven för studien: Bridget Andersons begrepp *community of value*, Sara Ahmeds begrepp *strange encounters* samt intersektionalitet. Teorierna presenteras var för sig men formar en gemensam analys. Bridget Anderson synliggör specifikt migrationspolitikens vikt för att förstå inkludering och exkludering ur en samhällsgemenskap. Sara Ahmed fyller i Andersons luckor och med sitt fokus på främmande möten belyser professorn varför vissa inkluderas eller exkluderas mer än andra. Intersektionalitet utökar maktperspektivet och används som ett verktyg för att synliggöra hur maktstrukturer samverkar i materialet. Därmed avses alla teorierna vara lämpliga verktyg för att besvara studiens syfte och frågeställning.

2.1.1 Bridget Anderson - Community of value

I sin bok *Us and Them: The Dangerous Politics of Immigration Control* undersöker Bridget Anderson gränser mellan medborgare och migranter. Anderson framhåller att internationella gränser ofta presenteras och agerar för att differentiera de önskade och de oönskade, mellan de legala och de illegala. Anderson understryker följaktligen att gränser inte enbart är territoriella, utan att även sträcker sig in i det politiska.¹¹ Migrationspolitiken påverkar inte uteslutande migranter, utan representerar medborgerliga gränser som bedömer vem som behövs i samhället och vem som är lämplig för medborgarskap. Anderson poängterar att exkluderandet av migranter definierar medborgarskapets privilegier och begränsningar, vilket avslöjar något om hur vi förstår oss själva.¹²

Ett centralt begrepp i Andersons bok är *community of value*. *Community of value* innebär att moderna stater inte presenterar sig själva som en gemenskap mellan människor som delar en rättslig status. Istället presenterar de sig som ett *community of value* som består av människor som delar gemensamma värderingar och beteendemönster som uttrycks genom etnicitet, religion, kultur eller språk.

---

¹¹ Anderson. Bridget. *Us and them?: the dangerous politics of immigration control*, Oxford: Oxford University Press. 2013. E-bok, s. 2.

¹²Anderson. *Us and them?: the dangerous politics of immigration control*, s. 2.

Människorna i samhällsgemenskapen tänks således dela gemensamma ideal och lever liknande liv.¹³ Det kan även inkludera vardagliga aspekter. I en brittisk kontext lyfts exemplet att gå till puben, i Sverige kan det tänkas vara att äta lördagsgodis eller ha taco-fredag. Vi delar inte bara politiska värderingar, utan även ett gemensamt liv där relationer, arbete och vardagliga ritualer står i fokus.¹⁴ *Community of value* förkroppsligar därmed idén om en homogen nation, som består av människor som delar värderingar och liv. I och med den tydliga idén om vilka *vi* är, kan människor därefter inkluderas och exkluderas. Anderson understryker att "the community of value is valued."¹⁵ Därför behöver det också skyddas från utomstående.

Vidare lyfter Anderson att *the community of value* befolkas av *good citizens*: "law-abiding and hard-working members of stable and respectable families".¹⁶ Den goda medborgaren är förankrad i liberala idéer om individen, autonomi, frihet, tillhörighet och egendom. Anderson skriver att politiker ofta är självmedvetet goda medborgare, men även forskaren eller aktivisten kan vara goda medborgare, om än mindre medvetet.¹⁷ Den goda medborgaren anpassar sig efter den moderna liberala nationalstaten och accepteras därefter.

The community of value befolkas inte endast av goda medborgare, utan även av *failed citizens*. Med det begreppet synliggör Anderson att *the community of value* inte enbart definieras från utsidan av icke-medborgaren, utan även från insidan.¹⁸ *Failed citizens* "as a term describes those individuals and groups who are imagined as incapable of, or fail to live up to, liberal ideals."¹⁹ Det kan exempelvis vara grupper som lever på bidrag, framförallt betonas mödrar med många barn som framställs som att de utnyttjar systemet. Misslyckade medborgare framhålls som en börda för välfärdssamhället.²⁰

---

¹³Anderson. *Us and them?: the dangerous politics of immigration control*, s. 2.

¹⁴Ibid, s. 3.

¹⁵Ibid, s. 3.

¹⁶Ibid.

¹⁷Ibid.

¹⁸Ibid, s. 4.

¹⁹Ibid.

²⁰Ibid.

En underkategori av misslyckade medborgare är den kriminella. Den kriminella kan vara en formell medborgare men föreställs vara den Andra, som har visat sig vara ovärdig att vara en del av *the community of value*. En kriminell medborgare kan inte tvingas lämna landet men förlorar delar och fördelar av sitt medborgarskap.²¹ Anderson framhåller att gränserna mellan icke-medborgare och misslyckade medborgare ibland är svåra att definiera, vilket innebär att "the community of value is defined from outside by exclusion, and from inside by failure, but the excluded also fail, and the failed are also excluded."²²

Förutom goda medborgare och misslyckade medborgare befolkas *the community of value* även av *tolerated citizens*. Tolererade medborgare är villkorligt accepterade. I den här kategorin finner vi hårt arbetande migranter och bidragstagaren som trots sina försök inte är goda medborgare.²³ De som inte fullt ut accepteras i *the community of value* måste bevisa sina värderingar. Anderson betonar att det i den här gruppen ofta finns en vilja att differentiera sig själva från misslyckade medborgare, som de ofta associeras med. Exempelvis kan migranter argumentera för sin tillhörighet för att de har goda värderingar, till skillnad från kriminella.²⁴

I Andersons teori finns därmed flera viktiga begrepp: *the community of value*, icke-medborgare, goda medborgare, misslyckade medborgare och tolererade medborgare. Anderson lyfter att de här begreppen i stort är könade och rasifierade. Icke-medborgaren, exempelvis, presenteras ofta som ociviliserad med bakomliggande förtryckande könsrelationer. Dessutom poängterar Anderson att den goda medborgaren, icke-medborgaren och den misslyckade medborgaren alla är män. Kvinnor framställs ofta i relation till den manliga medborgaren, som fru eller moder. Alternativt tillåts en framställning av kvinnor som offer för människohandel eller som bidragstagande moder.²⁵ Anderson lyfter även att människor ofta ses som migranter eller asylsökande även efter att de har fått formellt medborgarskap. Den rasifierade utlandsfödda accepteras villkorat i *the community of value* och deras barn fortsätter att vara andra eller -tredjegerationens invandrare.²⁶ Begreppen befinner sig således i en kontext som påverkar hur gränser dras.

---

²¹Anderson. *Us and them?: the dangerous politics of immigration control*, s.4.

²²Ibid, s. 5.

²³Ibid, s. 7.

²⁴Ibid, s. 6.

²⁵Ibid, s. 7.

²⁶Ibid.

Bridget Anderson belyser hur migrationspolitiken kan säga något om synen på medborgare i stort. Med sitt fokus på goda medborgare, misslyckade medborgare och tolererade medborgare synliggör Anderson hur gränser dras mellan migranter och medborgare men även mellan medborgare och medborgare. Begreppet *community of value* är ett viktigt verktyg för att förstå den komplexa samhällsgemenskap som formas av gränser mellan medborgare och migranter. För min studie är Andersons teori central för att besvara syfte och frågeställning.

2.1.2 Sara Ahmed - Strange Encounters

I sin bok *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality* skriver Sara Ahmed om möten med ”främlingar.” Genom *strange encounters*, inte nödvändigtvis märkliga möten men möten med något främmande, skapas/produceras figuren ”främlingen”. Ahmed betonar att främlingen inte produceras som den vi inte förstår eller känner till, utan snarare som den som vi redan har identifierat som en främling. Genom att möta den vi inte känner igen, den som är annorlunda än ”oss”, ger vi den ett ansikte och en form. Det är förkroppsligandet, skapandet, av främlingar i möten med ”andra” som undersöks i boken. Främlingen förstås som en främling, inte för att den är okänd, utan för att den redan har betecknats som något som inte tillhör oss. Den tillhör något annat någon annanstans.²⁷

Ahmed ifrågasätter antagandet av vi kan ha en fast bild av främlingar. Främlingen är tydligt presenterad i många olika diskurser, bland annat i diskurser om brottsförebyggande åtgärder och personlig säkerhet, där man ofta pratar om ”stranger danger” eller en sorts främlingskänsla. Det skapar en tydlig kunskap om vad som är säkert och vad som är farligt. Ahmed betonar att det finns vissa kroppar som helt enkelt presenteras som främlingar och som utgör fara bara genom att befinna sig på en specifik gata. Antagandet att vi, exempelvis, kan se skillnaden mellan grannar och främlingar i vårt grannskap döljer former av social skillnad. Genom att definiera ”oss” mot alla kroppar (any-body) som kodas som främlingar, döljs att vissa kroppar (some-bodies) redan förstås som främlingar och som farligare än andra kroppar.²⁸

---

²⁷Ahmed, Sara. *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*. London: Routledge, 2000. E-bok, s. 3.

²⁸Ahmed. *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*, s. 3.

Ahmed poängterar att ”stranger danger” inte bara går att förstå utifrån diskurser som exkluderar främlingen och som framställer den som farans ursprung. Även mångkulturella diskurser kan genom att välkomna främlingen som skillnadens ursprung differentiera främlingen från ”oss”. Genom att exkludera eller välkomna den som förstås som en främling produceras främlingens figur. Främlingen behöver inte förstås som bortom oss själva, eller utanför ett vi, för att vara fixerad inom konturerna av en given form. Närmandet till främlingen möjliggör att figuren tar form. Genom att kritisera synen på främlingen som farlig tar man också för givet främlingens status som en figur som har betydelse.²⁹

Vidare betonar Ahmed *encounters*, möten.³⁰ Skapandet av ett vi och ett dom kräver ett möte med andra. ”De andra” kan inte förflyttas till utsidan. Eftersom subjektet uppstår som en enhet genom möten med andra så kan inte subjektets existens skiljas från möten med andra. Subjektet, alltså ”vi”, kan inte heller finnas om vi inte också har något som kontrasterar det vi-et. ”Vi” är vi i relation till dom ”andra”.³¹

När vi möter andra försöker vi förstå vilka de är, genom att läsa tecken på deras kroppar, eller att läsa deras kroppar som ett tecken. Läsandet av dessa kroppar skapar subjektet i relation till främlingen, som förstås som ‘out of place’ i en given situation.³²

Möten kan också innehålla en överraskande aspekt. När vi står inför en annan som vi inte kan känna igen försöker vi hitta andra sätt att hitta förståelse, igenkännande, inte bara genom att läsa den den andras kropp igen, utan också att se skillnader mellan den här andra, och andra andra. Möten med andra andra som vi inte tidigare mött kan därmed förvåna oss, men de öppnar också upp tidigare möten som fixerar andra.³³ Möten involverar inte bara förvåningen över mötet en ”annan” som vi inte kan lokalisera i nuet, de involverar också konflikt. Mötet mellan subjektet och andra är inte jämlikt, det är inte i harmoni: mötet är fientligt. Det finns en maktasymmetri i mötet.³⁴

---

²⁹Ahmed. *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*, s. 4.

³⁰Ibid, s. 6.

³¹Ibid, s. 7.

³²Ibid, s. 8.

³³Ibid.

³⁴Ibid.

Ahmed betonar vikten av att inte endast beskriva någon som en främling, att centrera skillnader som finns på dennes kropp. Istället fokuserar Ahmed på mötet där främlingen skapas. Ahmed betonar att skillnader skapas i mötet, men de bestäms någon annanstans. De är inte endast skapade i nutid utan påverkas av historiska skeenden och bestäms av en internationell och könad arbetsfördelning. Vi kan därmed inte bortse från de strukturer och den historia som finns med i mötet.³⁵ Ahmed antar ett postkolonialt perspektiv genom att tänka om hur kolonialism fungerade under olika tider på sätt som genomsyrar alla aspekter av det sociala livet. Det handlar om komplexiteten i förhållandet mellan det förflutna och nuet, mellan historierna om europeisk kolonisering och samtida former av globalisering. Ahmed antar därmed inte positionen att vi befinner oss i en värld där vi har tagit oss bort från kolonialismen utan snarare att vi befinner oss i ett historiskt kontinuum.

Ahmed betonar också att det finns ett möte i kolonialismen. Koloniala möten involverar en ojämlig och asymmetrisk dialog mellan en gång avlägsna kulturer som formar varandra.³⁶ Andra blir främlingar och andra kulturer blir främmande kulturer genom att komma för nära, i mötet.³⁷ Det innebär inte nödvändigtvis att främlingen nu har kommit närmare: att den finns först nu. Främlingen är aldrig avlägsen: finns främlingen är den nära oss eftersom figuren främlingen skapas i mötet.³⁸

Sara Ahmeds fokus på mötet med främlingen bidrar med ett unikt perspektiv som dessutom fyller i Andersons teori. Det finns flera aspekter som överlappar: bland annat Andersons fokus på goda, tolererade och dåliga medborgare kan kopplas till Ahmeds betoning på “andra andra”. Ahmed synliggör likt Anderson att vissa människor som rent lagligt inkluderas i gemenskapen inte alltid faktiskt gör det. Ahmed betonar dock tydligare än Anderson hur rasistiska och koloniala strukturer påverkar kodandet av vissa människor som främmande. För min studie används Ahmeds teori som ett verktyg för att förklara och förstå de bakomliggande mekanismerna som bidrar till att vissa grupper presenteras som främmande.

---

³⁵Ahmed. *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*, s. 9.

³⁶Ibid, s. 11.

³⁷Ibid, s. 12.

³⁸Ibid, s. 13.

2.1.3 Intersektionalitet

Begreppet intersektionalitet kommer av verbet att genomskära eller att korsa.³⁹ Enligt Nina Lykke används begreppet ”för att beskriva en analys som innebär samverkan mellan olika samhällsliga maktasymmetrier, baserade på kategorier såsom genus, sexuell preferens, klass, profession, ålder, nationalitet etc”.⁴⁰

Begreppet introduceras första gången av Kimberlé Crenshaw 1989 i artikeln ”Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics” där forskaren nyanserar diskussionen om svarta kvinnors situation i USA. I artikeln betonas vikten av att inte endast addera rasism och sexism, utan att förstå hur de samverkar.⁴¹ Crenshaw skriver att svarta kvinnor kan uppleva diskriminering på sätt som både är likt och olik de sätt som diskriminering upplevs av vita kvinnor och svarta män. Ofta upplever de dubbel diskriminering där en kombination av rasdiskriminering och könsdiskriminering sker. Svarta kvinnor kan också uppleva diskriminering som just svarta kvinnor som en fullständig identitet, inte som kvinna och svart utan som en svart kvinna.⁴²

Intersektionalitetsperspektivet betonar, sammanfattat, att om vi inte tar hänsyn till hur olika maktstrukturer samverkar så kan vi inte få ett helhetsperspektiv. Det går således inte att förstå sexism utan att förstå rasism och vice versa. Nina Lykke betonar att en viktig poäng med en intersektionalitetsanalys är att undersöka hur de olika axlarna ”genom en komplex och dynamisk interaktion ömsesidigt konstruerar varandra.”⁴³ Lykke lyfter att begreppet kan vara ett redskap för att förstå subjektets villkor i ett samhälle i förändring som kännetecknas av bland annat migration, globalisering och förändrade genusrelationer. Begreppet centrerar

---

³⁹Lykke, Nina. Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, 1:03, 2003: 47-57, s. 48.

⁴⁰Lykke. Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen, s. 48.

⁴¹Crenshaw, Kimberlé. Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics, *University of Chicago Legal Forum*. Vol 1989, 1989: 139-168, s. 140.

⁴²Crenshaw. Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, s. 149.

⁴³Lykke. Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen, s. 52.

också maktförhållanden. Genom att förstå hur olika maktasymmetrier interagerar går det att undvika att specifika erfarenheter osynliggörs.⁴⁴

Lykke lyfter även en central kritik mot intersektionalitetsbegreppet. Eftersom en intersektionell analys ämnar att undersöka olika maktasymmetrier kan det innebära en oändlig rad av kategorier att analysera. Det finns då en risk att begreppet framstår som analytiskt ohanterligt.⁴⁵ Lykke framställer därför 6 principer för hur en feministisk intersektionalitetsanalys bör se ut. Bland annat poängteras att en intersektionalitetsanalys alltid baseras på val av vissa maktasymmetrier före andra. Lykke framhåller vikten av att forskaren alltid reflekterar över val och bortval av maktasymmetrier. Som feministisk forskare betonar Lykke vidare vikten av att inte överordna genusaxeln och att lyfta in flera axlar.⁴⁶

Intersektionalitetsperspektivet bidrar med ett tydligt fokus på makt. Maktperspektivet återfinns hos både Anderson och Ahmed men agerar mer som en underliggande aspekt. För min studie används intersektionalitet som ett verktyg för att förstå varför vissa grupper presenteras som problem, samt för att synliggöra tystnader. Valet av maktasymmetrier att analysera baseras på materialet. För olika aspekter i analysen är olika maktasymmetrier relevanta. Sammanlagt analyserar jag etnicitet, nationalitet, genus, klass, ålder, funktionalitet och sexualitet samt hur de samverkar.

2.2 Metod

Den valda metoden för studien är Carol Bacchis WPR-ansats, ”What’s the Problem Represented to be?” Metoden är vald för att den synliggör problemrepresentationer som i sin tur kan belysa vem som inkluderas, villkorligt eller fullt ut, samt exkluderas ur en samhällsgemenskap. Metoden passar således bra in med de teoretiska perspektiven samt för att besvara syfte och frågeställning.

---

⁴⁴Lykke. Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen, s. 52.

⁴⁵Ibid, s. 52 f.

⁴⁶Ibid.

2.2.1 What's the Problem Represented to be?

Carol Bacchi har utvecklat metoden "What's the Problem Represented to be?" som är en form av kritisk diskursanalys. WPR-ansatsen är ett verktyg för att kritiskt undersöka "föreställningar om sociala och politiska problem och de maktrelationer som dessa skapar eller upprätthåller."⁴⁷ Ansatsen är utformad för att analysera policytexter som lagförslag eller statliga utredningar, men har även kommit att användas inom andra fält och på andra material, exempelvis på mediematerial.⁴⁸

Kärnan i metoden är att policy, genom att presentera lösningar och därmed implicera att något behöver förändras, skapar problem snarare än att lösa dem.⁴⁹ Hur ett problem representeras har betydelse. När något presenteras som ett specifikt typ av problem så måste en rad faktorer simplificeras, eftersom endast en sida av historien berättas. Därför är det viktigt att granska hur problem framställs för att se vad de inkluderar och vad som lämnas osagt.⁵⁰ Det är centralt att förstå de antaganden som ligger bakom problembeskrivningen.⁵¹

WPR-ansatsen består av sex frågor utformade för att analytiskt granska och synliggöra problemrepresentationer.⁵² Jag kommer använda mig av alla frågorna förutom fråga 6. Frågorna är följande:

1. What's the problem represented to be in a specific policy or policies?

Målet med fråga 1 är att identifiera underförstådda problemrepresentationer i materialet.⁵³ Det handlar därmed om att förstå vilken typ av problem som framställs i materialet.⁵⁴ Fråga 1 besvaras i första delen av analysen, med ett fokus på vilka problembeskrivningar som

---

⁴⁷Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Fjärde [omarbetade och aktualiserade] upplagan, Lund: Studentlitteratur, 2018, s. 271.

⁴⁸Boréus & Bergström. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s.271.

⁴⁹Bacchi, Carol. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*. Frenchs Forest: N.S.W.: Pearson, 2009, s. x.

⁵⁰Bacchi. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*, s. xii.

⁵¹Ibid, s. xiv.

⁵²Boréus & Bergström. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 272.

⁵³Bacchi. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*, s. 4.

⁵⁴Boréus & Bergström. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 273.

representeras i Socialdemokraternas, Moderaternas och Sverigedemokraternas migrationspolitik.

2. What deep-seated presuppositions or assumptions (conceptual logics) underlie this representation of the "problem" (problem representation)?

Andra frågan handlar om att förstå de bakomliggande antagandena, som presenteras som självklara, och hur de lägger grunden för problemrepresentationer. Vad antas? Vad tas för givet? Vad ifrågasätts inte?⁵⁵ Det är centralt att undersöka vad som möjliggör en specifik reform och kritiskt granska vad som presenteras som självklart.⁵⁶ Fokuset för frågan är inte att identifiera exempelvis politikernas fördomar eller partiskhet, utan att identifiera de antaganden som ryms i problemrepresentation.⁵⁷ Fråga 2 besvaras i andra delen av analysen, där fokuset läggs på att förklara och förstå problembeskrivningarna som framkommer i materialet. För att göra det appliceras Sara Ahmeds teori i samband med ett intersektionalitetsperspektiv. I den här frågan sammanvävs metoden och två av de tre teoretiska perspektiven vilket möjliggör en komplex analys.

3. How has this representation of the "problem" come about?

Fråga tre handlar om att förstå den historiska kontexten och hur tidigare händelser påverkat den aktuella problembeskrivningen.⁵⁸ Målet med fråga 3 är att reflektera över utvecklingen och besluten som bidragit till formandet av problemrepresentationen.⁵⁹ Frågan besvaras delvis i inledningen med en kort historisk kontext om svensk migrationspolitik, delvis i avsnittet om tidigare forskning med fokus på den svenska kontexten.

4. What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the "problem" be conceptualized differently?

Fråga fyra ämnar att undersöka det som *inte* problematiseras eller synliggörs. Målet är att reflektera över perspektiv som tystas i problemrepresentationerna.⁶⁰ Det handlar således om

---

⁵⁵Bacchi. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*, s. 5.

⁵⁶Boréus & Bergström. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 273.

⁵⁷Bacchi. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*, s. 5.

⁵⁸Boréus & Bergström. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 274.

⁵⁹Bacchi. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*, s. 10.

⁶⁰Bacchi. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*, s. 12-13.

det som existerar utanför problemrepresentation och vad som inte anses vara i behov av förändring.⁶¹ Fråga fyra besvaras i andra delen av analysen. Genom ett intersektionalitetsperspektiv synliggörs tystnader i materialet.

5. What effects (discursive, subjectification, lived) are produced by this representation of the "problem"?

Fråga fem syftar att förstå vilka effekter och konsekvenser som en problemrepresentation kan få. Bacchi lyfter tre olika effekter som samverkar och överlappar varandra: diskursiva, subjektifierande och levda effekter. Diskursiva effekter handlar om att en problembeskrivning gör det svårt att tänka annorlunda i samhället, det är ett tystande. Subjektifierande effekter påverkar hur vi tänker och känner om oss själva. Det handlar ofta om att en utsatt grupp börjar tänka negativt om sig själv efter negativa problembeskrivningar. Levda effekter berör materiella konsekvenser, i form av exempelvis emotionell stress eller indragning av bidrag. Sammanfattningsvis poängterar Bacchi att problemrepresentationer får effekter på olika nivåer vilket ytterligare ökar vikten av att undersöka dem.⁶² Fråga fem kommer att besvaras i sista delen analysen i samband med Anderson, för att att belysa vilka effekter partiernas diskurs kan få.

6. How and where has this representation of the "problem" been produced, disseminated and defended? How has it been and/or how can it be disrupted and replaced?

Den sjätte frågan handlar om att uppmärksamma hur vissa problemrepresentationer blir dominerande och möjligheten att utmana problemrepresentationer som anses vara skadliga.⁶³ Frågan berör vilka grupper som nås av problemrepresentation samt hur och med vilka medel de nås av det.⁶⁴ Fråga sex kommer inte analyseras för att den inte anses vara relevant för studien. Fråga fem anses täcka delen som berör vad diskursen kan få för konsekvenser. Därefter anses inte producerandet och spridandet av det politiska materialet vara aktuellt för studiens fokusområde.

---

⁶¹ Boréus & Bergström. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 274.

⁶²Bacchi. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*, s. 15 f.

⁶³Ibid, s. 19.

⁶⁴Ibid, s. 19.

2.2.3 Tillvägagångssätt

I ett tidigt skede av uppsatsen analyserades de tre partiernas partipolitik med utgångspunkt i Bacchis första fråga. En kartläggning av vilka problem samt vilka lösningar som framställs i partiernas politik utfördes. Till en början analyserades alla partier var för sig och olika problem blev relevanta för de olika partierna. Därefter sammanställdes materialet för att identifiera problem som återfinns i samtliga partiers politik. Då framkom fem problembeskrivningar: kriminella migranter, det stora antalet asylsökande, den odemokratiska nyanlända, illegala migranter samt den ineffektiva nyanlända. Alla problembeskrivningar återfanns i minst två av partiernas politik. I enlighet med teorin ansågs följande tre problembeskrivningar vara relevanta att analysera: den odemokratiska migranten, den ineffektiva migranten samt den kriminella migranten.

Efter närmare läsning av Bacchi färgkodades materialet utifrån de tre problembeskrivningarna. En färgkodning utfördes för att kunna utläsa om materialet var tillräckligt i omfång samt hur mycket information som fanns om de tre olika problembeskrivningarna i respektive parti. Varje problembeskrivning fick en färg. Problem 1, den odemokratiska migranten, färgkodades med rosa, problem 2, den ineffektiva migranten, med blått samt problem 3, den kriminella migranten, med grönt. Sedan lästes materialet noggrant och delades in i färger. För problem 3 var problembeskrivningar lätta att utläsa eftersom det tydligt presenterades. De andra problemen var mer subtila och då fick jag hjälp av min läsning inom forskningsfältet och framförallt Anderson. Det jag tittade extra på för problem 1, den odemokratiska migranten, var teman om jämställdhet och specifikt svenska värderingar. För problem 2 var teman som försörjningskrav, språkplikt och snabbare integration relevanta. Efter färgkodningen applicerades teori och metod på materialet.

3. Litteraturöversikt och tidigare forskning

Det här avsnittet berör forskning som på olika sätt är relevant för att förstå inkludering och exkludering ur en samhällsgemenskap. Den första delen berör forskning om gemenskap och andrafiering, med betoning på exkludering ur gemenskapen. Den andra delen berör forskning om Sverige och mer specifikt svensk exceptionalism. Det ger en ökad förståelse för hur den specifika svenska kontexten ser ut, vem som inkluderas och exkluderas ur den samt vad en svensk samhällsgemenskap kan tänkas baseras på.

3.1 Gemenskap och andrafiering

I artikeln *British citizenship, gender and migration: the containment of cultural differences and the stratification of belonging* skriver Linda Morrice om införandet av språk- och medborgarskapstester för migranter som vill bli brittiska medborgare. Morrice lyfter att det kan ses som en del av regeringens försök att stabilisera och säkra en kollektiv identitet i en tid av snabb social förändring och ökande oro gällande invandring och islamisk extremism.⁶⁵ Morrice föreslår att utökade medborgarskapstester fungerar som en ytterligare stratifieringsmekanism. När gränskontroller inte kan kontrollera de migranter som staten inte vill erkänna som politiskt tillhörande aktiveras den mekanismen.⁶⁶

Morrice understryker att det liberala medborgarskapet behandlar migranter som en homogen grupp och antar att de har samma förutsättningar. Det misslyckas med att se hur nationalstaten förtrycker nationella minoriteter och hur kön kan påverka hur medborgerliga rättigheter distribueras.⁶⁷ Morrice poängterar att migration är en djupt könad process som samverkar med den redan svåra situation av att migrera eller fly.⁶⁸

Morrice viktigaste slutsats i artikeln är att vissa människor gallras och att andra premieras genom medborgarskapstester. Det innebär att de som tillåts stanna fullt ut i Storbritannien är

---

⁶⁵Morrice, Linda. *British citizenship, gender and migration: the containment of cultural differences and the stratification of belonging*. *British Journal of Sociology of Education*. 38:5, 2017: 597-609, s. 598.

⁶⁶Morrice. *British citizenship, gender and migration: the containment of cultural differences and the stratification of belonging*, s. 598.

⁶⁷Morrice. *British citizenship, gender and migration: the containment of cultural differences and the stratification of belonging*, s. 603.

⁶⁸Ibid, s. 604.

från rika och privilegierade delar av världen med hög utbildning. Andra grupper tillåts att stanna i Storbritannien, men endast på vissa villkor. Det här skapar enligt Morrice ett ”anxious liminal space of exclusion and non-citizenship: tolerated but not rewarded with the coveted status of citizenship.”⁶⁹

I Morrice artikel nämns Yuval-Davis definition av *politics of belonging*, vilket är ett centralt begrepp för att förstå politisk tillhörighet. Nira Yuval-Davis artikel *Belonging and the politics of belonging* beskriver det analytiska ramverket för att studera tillhörighet och *politics of belonging*. Yuval-Davis betonar vikten av att differentiera mellan begreppen: tillhörighet handlar om emotionell anknytning, om en känsla av ett hem och trygghet. Tillhörighet blir politiserat när det hotas på något sätt.

The politics of belonging innefattar specifika politiska projekt som ämnar att konstruera tillhörighet ”in particular ways to particular collectivities that are, at the same time, themselves being constructed by these projects in very particular ways”⁷⁰ Tillhörighet handlar om sociala kategorier och konstruktioner av individuella och kollektiva identiteter, men även hur dessa värderas och bedöms. Nära relaterat till det är specifika attityder och ideologier som berör hur kategoriska gränser dras/bör dras på mer eller mindre exkluderande sätt.⁷¹ Yuval-Davis understryker att vem som porträtteras och ses som en ”främling” ständigt modifieras och ifrågasätts av växande etniska, kulturella och religiösa spänningar i samhällen och stater. *The politics of belonging* ockuperar därmed hjärtat av den politiska agendan nästan överallt på jorden.⁷²

Det Yuval-Davis artikel kan bidra med är en ökad förståelse för hur tillhörighet förstås och skapas. I artikeln ser vi att tillhörighet är komplext och för många något intimt. När det politiserar skapas en ytterligare komplex process som kan exkludera och inkludera. Det centrala är att separera känslan av tillhörighet och hur den politiserar, vilket sällan görs. Yuval-Davis artikel är därmed ett viktigt inslag i forskningen om gemenskap och tillhörighet.

---

⁶⁹Morrice. *British citizenship, gender and migration: the containment of cultural differences and the stratification of belonging*, s. 606.

⁷⁰Yuval-Davis, Nira. *Belonging and the politics of belonging*. *Patterns of Prejudice*. 40:3, 2006: 197-214, s. 197.

⁷¹Yuval-Davis. *Belonging and the politics of belonging*, s. 200.

⁷²Ibid, s. 213.

I sin artikel Hur tänker du försörja dig? – En studie av försörjningskravet vid anhöriginvandring och av rättsliga kontroll- och sållningsmekanismer under nyanlända personers etablering i Sverige skriver Lovisa Häckner Posse om försörjningskravet i Sverige. Försörjningskravet tillämpades i Sverige 2010 och innebär ”att den som vill att en familjemedlem ska få uppehållstillstånd i landet dels måste kunna försörja sig själv och den anhörige, dels måste ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den anhörige”⁷³ Häckner Posse understryker att kravet kan betraktas som ett verktyg för att avgöra ”vem som kan och bör tillhöra nationen som föreställd gemenskap, bl.a. genom att vissa livsval, beteenden och löften kopplade till försörjning belönas samtidigt som andra diskvalificeras.”⁷⁴ Centralt för den här studien är Häckner Posses slutsatser om vem som inkluderas och exkluderas från den föreställda gemenskapen.

Häckner Posse skriver att nationalstaten är sammankopplad med vissa kulturella föreställningar, som bland annat upprätthålls genom att ställa krav på anpassning från individer eller grupper som uppfattas som avvikande från den föreställda majoriteten. Därefter poängterar forskaren att integrationsrättsliga bestämmelser som försörjningskravet kan förstås som ett sållningsverktyg: ”inkluderingen av nya medlemmar i välfärdsstaten inbegriper exkludering av levnadssätt (och därigenom personer) som inte anses passa in.”⁷⁵

Häckner Posse undersöker det juridiska perspektivet kring försörjningskravet och hur det anpassats i rätten, för att sedan diskutera om vad försörjningskravet kan säga om sållningsmekanismer i välfärdsstaten. Häckner Posse visar bland annat att det i rättsliga fall premieras när personer förväntas bli beständiga på arbetsmarknaden. Helst ska de ha en heltidsanställning som ger tillräcklig lön för att utesluta statliga bidrag och stöd.⁷⁶

---

⁷³Häckner Posse, Lovisa. Hur tänker du försörja dig?: En studie av försörjningskravet vid anhöriginvandring och av rättsliga kontroll- och sållningsmekanismer under nyanlända personers etablering i Sverige. *Nordisk socialrättslig tidskrift*. 21-22, 2006: 45-64, s. 46.

⁷⁴Häckner Posse. Hur tänker du försörja dig?: En studie av försörjningskravet vid anhöriginvandring och av rättsliga kontroll- och sållningsmekanismer under nyanlända personers etablering i Sverige, s. 46.

⁷⁵Häckner Posse. Hur tänker du försörja dig?: En studie av försörjningskravet vid anhöriginvandring och av rättsliga kontroll- och sållningsmekanismer under nyanlända personers etablering i Sverige, s. 47 f.

⁷⁶Ibid, s. 62.

Häckner Posse ställer även frågan om huruvida familjeåterförening kan betraktas som en belöning för att ha blivit en god samhällsmedlem.⁷⁷ Genom att arbeta blir man en fullvärdig del av samhället och belöningen blir att få återförenas med sin familj. Samtidigt betonar Häckner Posse i slutet av artikeln att personer som har invandrat till Sverige är överrepresenterade bland arbetslösa och att de ofta är överkvalificerade, det vill säga har högre utbildning än vad som krävs, för de arbeten de utför. En förklaring är att processer av rasifiering ofta sker informellt, exempelvis i form av diskriminering vid anställningssituationer.⁷⁸ Häckner Posses artikel är ett viktigt bidrag för att vidare förstå hur en stat genom olika sållningsmekanismer kan utesluta vissa grupper av människor. Det skapar i sin tur en idealmedborgare som sätter ramen för alla i samhället.

Ett annat centralt bidrag till forskningen om gemenskap och tillhörighet är antologin *Citizenship and its others - Migration, Diasporas and Citizenship* som är sammanställd av Vanessa Hughes och Bridget Anderson. Boken var en stor inspirationskälla för mig genom att ge en första inblick i ämnet och ledde mig till den primära teorin för studien, utformad av Bridget Anderson. Antologin berör frågor om medborgarskap, inkludering/exkludering och andrafiering. Hughes och Anderson skriver i det inledande kapitlet om myten om *full citizenship* där de betonar att medborgarskap inte garanterar inkludering. Det könade, rasifierade och klassade formella medborgarskapet exkluderar människor som rent formellt har ett medborgarskap. Vidare presenterar de begreppen *community of value*, *good citizen*, *failed citizens* och *tolerated citizen* som är centrala för min studie och beskrivs i teoriavsnittet.⁷⁹ Antologin kan ses som ett utvecklande av Andersons bok med ett tydligare fokus på medborgarskapet och ett tydligare intersektionellt perspektiv med kapitel om rasism, genus och klass. Boken ger reflektioner kring arbetsinvandring, illegal invandring och ytterligare forskning om goda medborgare. Boken är ett viktigt inslag för att förstå hur medborgarskapet är i fokus för inkludering och exkludering.

---

⁷⁷Häckner Posse. Hur tänker du försörja dig?: En studie av försörjningskravet vid anhöriginvandring och av rättsliga kontroll- och sållningsmekanismer under nyanlända personers etablering i Sverige, s. 63.

⁷⁸Ibid, s. 63.

⁷⁹Anderson, Bridget & Hughes, Vanessa (red.). *Citizenship and its others*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2015. E-bok, s. 2.

Liksom Morrice och Häckner Posse visar jag genom mitt material hur samhället inkluderar och exkluderar människor från gemenskapen. Min studie visar hur ett politiskt material kan synliggöra hur en diskurs inkluderar och exkluderar människor och specifikt användandet av begreppet *community of value* bidrar till att sätta in materialet i en kontext. Det är dessutom viktigt att ytterligare centrera intersektionaliteten, vilket Morrice och Häckner Posse lyfter men inte utvecklar, för att få ett helhetsperspektiv för hur migrationspolitik påverkar människor. Min studie bidrar därmed till forskningen med ett ökat intersektionalitetsperspektiv och användandet av begreppet *community of value* i den specifika svenska kontexten och med migrationspolitik som material.

3.2 Den svenska kontexten

I forskningen kring svensk migrationspolitik framkommer nära nog alltid följande påstående: Sverige framställer sig som det mest jämställda, demokratiska och moderna land i världen, men att det är en förvriden idealiserad bild av verkligheten.⁸⁰ För att förstå det här på djupet kommer forskning om svensk exceptionalism presenteras.

I antologin *Challenging the Myth of Gender Equality in Sweden* kritiseras och reflekteras myten om jämställdhet i Sverige. I inledningskapitlet skriver Lena Martinsson, Gabriele Griffin och Katarina Giritli Nygren om sex dimensioner som är centrala i relation till myten om jämställdhet. Även de nämner att Sverige har en stark och väldokumenterad självbild av att vara det mest moderna och jämställd land i världen, vilket ofta beskrivs som svensk exceptionalism. Författarna lyfter att svensk exceptionalism centrerar jämställdhet som ett nationellt karaktärsdrag, vilket osynliggör den faktiska ojämställdheten. De understryker att hegemoniska normer om jämställdhet i Sverige baseras på och producerar nationalistiska, hetero- och cisnormativa och rasifierade positioner i en postkolonial och nyliberal tid.⁸¹

---

⁸⁰Se bland annat: Krzyzanowski, Michal. "We Are a Small Country That Has Done Enormously Lot": The 'Refugee Crisis' and the Hybrid Discourse of Politicizing Immigration in Sweden. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*. Vol 16 NOS. 1-2, 2018: 97-117 & Ericson, Mathias. "Sweden Has Been Naïve": Nationalism, Protectionism and Securitisation in Response to the Refugee Crisis of 2015. *Social Inclusion*. Vol 6, Iss 4, 2018: 95-102 & Borevi, Karin. Family Migration Policies and Politics: Understanding the Swedish Exception. *Journal of Family Issues*, Vol 36(11), Sep, 2015: 1490-1508.

⁸¹Martinsson, Lena, Griffin, Gabriele & Giritli Nygren, Katarina (red.). *Challenging the Myth of Gender Equality in Sweden*. Bristol: Policy Press, 2016. E-bok, s. 1.

De lyfter flera aspekter gällande jämställdhetsnormen. En aspekt är producerandet av nationalism och ett nationellt utrymme. Jämställdhetsdiskursen är nära sammankopplad till idén om staten och nationen.⁸² Det kan tänkas användas både för att skapa en nationell identitet och för att öka stödet för nationen, men även för att sätta sig i relation till andra länder. De lyfter även att det inte bara skapas en idé om den svenska nationen, utan också reproducerar en hierarkisk ordning där ett föreställt modernt *vi* står i relation till den utvecklade *andra*. De andra tänks leva utanför Skandinavien och Europa och förstås ofta som mindre jämställda och därmed mindre moderna. Det innebär i sin tur att den svenska identiteten kopplas både till jämställdhet och antirasism, men även till vithet.⁸³ Martinsson, Griffin och Giritli Nygren belyser även att idén om jämställdhet är starkt kopplad till hetero- och cisnormativitet. När jämställdheten förstås som en relation mellan en kvinna och en man skapas en performativ diskurs om hur man förstår sig själv. Det skapar i sig en oundviklig förväntan om en relation till det andra könet.⁸⁴

Challenging the Myth of Gender Equality in Sweden är ett viktigt bidrag för att förstå vem som inkluderas och exkluderas ur den svenska gemenskapen. Genom att granska den svenska jämställdhetsnormen visar de vem som i sin tur tillåts i den svenska gemenskapen: den jämställda och demokratiska feministen som inte kan kopplas ifrån dennes vithet och liberala värderingar.

Antologin *Complying with Colonialism: Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*, redigerad av Suvi Keskinen, Salla Tuori, Sara Irni och Diana Mulinari, undersöker koloniala historier och mentaliteter som skapar könade och rasifierade maktrelationer i de nordiska länderna. Sverige, Norge, Danmark och Finland presenterar sig som att de står utanför den koloniala historien och därmed utanför koloniala maktrelationer.⁸⁵ Keskinen, Tuori, Irni och Mulinari betonar även att regionen ofta ses vara präglad av välfärd och demokrati. Författarna anser att det är en idealiserad tanke att de här länderna är högre utvecklade och står utanför koloniala maktrelationer.⁸⁶

---

⁸²Martinsson m.fl. *Challenging the Myth of Gender Equality in Sweden*, s. 4.

⁸³Ibid, s. 6.

⁸⁴Ibid, s. 6 f.

⁸⁵Keskinen, Suvi (red.). *Complying with Colonialism: Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*. Aldershot: Ashgate, 2009. E-bok, s. 16.

⁸⁶Keskinen. *Complying with Colonialism: Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*, s. 16.

I boken presenteras begreppet *colonial complicity* som beskriver ”processes in which (post)colonial imaginaries, practices and products are made to be part of what is understood as the ‘national’ and ‘traditional’ culture of the Nordic countries.”⁸⁷ Begreppet visar hur Nordeuropeiska länder har tagit och tar del i postkoloniala processer. De betonar att det västerländska civiliseringsprojektet även når de länder som inte tillhörde dess center.⁸⁸

Likt Martinsson, Griffin och Giritli Nygren betonar *Complying with Colonialism* forskning som centrerar den *andra* i nordiska länder. I den här boken är fokuset tydligare på rasism, även om ett intersektionellt perspektiv är närvarande. De skriver bland annat om nordisk postkolonial forskning som understryker att förnekandet av sin egen könade rasism är en central princip i västerländska demokratier. Samtidigt centreras vitheten i konstruktionen av en exkluderande nationell identitet som baseras på tillhörigheten i en specifik etnicitet. Antologin undersöker på olika sätt relationen mellan välfärdsstaten och dess könade och rasifierade ”andra”.⁸⁹

Vidare lyfter författarna att diskurser om jämställdhet ofta sammankopplas med idéer om dåliga patriarkat som befinner sig långt borta och befolkas av rasifierade kroppar.⁹⁰ I likhet med det Martinsson, Griffin och Giritli Nygren beskriver, så skapas därmed en tanke om ”vi”, de moderna, och ”de andra”, de odemokratiska. Keskinen, Tuori, Irni och Mulinari betonar att det kan leda till ökad kriminalisering av rasifierade män, som är i fokus för de dåliga ojämställda värderingarna, och osynliggörandet av fattigdom, institutionell rasism och politisk exkludering.⁹¹

Från boken *Complying with Colonialism: Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*, finns mycket att hämta. Den specifika kontexten för nordiska länder där paradoxen mellan att vara bortom den koloniala rasistiska diskursen och att reproducera samma idéer är central för att förstå hur en svensk samhällsgemenskap skapas.

---

⁸⁷Keskinen. *Complying with Colonialism: Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*, s. 17.

⁸⁸Ibid.

⁸⁹Ibid, s. 21.

⁹⁰Ibid, s. 24.

⁹¹Ibid, s. 24.

Ett annat viktigt bidrag för att ytterligare förstå den svenska kontexten är artikeln *Racial profiling in the racial welfare state: Examining the order of policing in the Nordic region* som är skriven av Leandro Schclarek Mulinari och Suvi Keskinen. Artikeln baseras på intervjuer om rasprofilering i Finland och Sverige. Studien undersöker den nordiska välfärdsstaten och vilken social ordning som reproduceras genom metoder för rasprofilering.⁹² De betonar vikten av att undersöka rasprofilering i nordiska länder på grund av nordisk exceptionalism som ofta centrerar länderna som mindre förtryckande.⁹³ Keskinen och Schclarek Mulinari centrerar begreppet "racial welfare state" och betonar, likt Keskinen, Mulinari, Tuori och Irni, att nordiska länder baseras på en ide om en "racial state" trots deras idé om sitt icke-medverkande i kolonialismen.⁹⁴

Författarna lyfter att den nordiska välfärdsstaten är paradoxal: staterna är generösa gentemot de som definieras som "deserving and belonging", men intervenerar gentemot de som ses som den avvikande andra. Vidare lyfter de att även om grupper som rasifieras som icke-vita har inkluderats i nationen så har de inte tillåtits en plats bland de som självklart tillhör den.⁹⁵ Det går i linje med vad Anderson och Hughes menar när de skriver att full citizenship är en myt. Schclarek Mulinari och Keskinens artikel är ett viktigt bidrag för att ytterligare förstå den svenska kontexten. I artikeln blir det synligt att den rasifierade andra exkluderas ur den svenska gemenskapen.

Sammantaget belyser forskning om svensk exceptionalism att Sverige är ett paradoxalt land som har en lång väg att gå för att nå jämställdhet. I min analys kommer jag att bidra med ett bredare perspektiv som sammanväver intersektionalitetsbegreppet med migrationsfrågan, vilket ger en ökad förståelse för vem som inkluderas och exkluderas ur den svenska gemenskapen. Mitt bidrag till forskningsfältet kan därför tänkas vara tvåfaldigt: jag bidrar specifikt till forskning om migration, andrafiering och nationell gemenskap men även till att förstå det ur den svenska kontexten.

---

⁹²Schclarek Mulinari, Leandro & Keskinen, Suvi. *Racial profiling in the racial welfare state: Examining the order of policing in the Nordic region*. *Theoretical criminology*. 00(0), 2020: 1-19, s. 2.

⁹³Schclarek Mulinari & Keskinen. *Racial profiling in the racial welfare state: Examining the order of policing in the Nordic region*, s. 2.

⁹⁴Ibid, s. 2.

⁹⁵Ibid, s. 4.

4. Analys av S, M och SDs migrationspolitik

Nedan analyseras primärmaterialet utifrån WPR-ansatsen, ett intersektionalitetsperspektiv, Sara Ahmeds teori om *strange encounters* samt Bridget Andersons begrepp *community of value*.

4.1 Migrationspolitik

I det första avsnittet besvaras Bacchis första fråga, ”What’s the problem represented to be in a specific policy or policies?” Mitt fokus är således på att förklara och synliggöra vilka problembeskrivningar som representeras i partiernas politik.

4.1.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraternas migrationspolitik kan sammanfattas i en rubrik från deras hemsida: "En reglerad invandring som fungerar." Partiet fokuserar på att reglera invandringen, bland annat genom tillfälliga uppehållstillstånd som regel, men betonar också integration. De betonar kontinuerligt stärkta möjligheter och samtidigt skärpta krav för etablering och integration.⁹⁶ Några relevanta delar ur flera avsnitt och texter har valts ut som aktuella att analysera. Först kommer jag att analysera delar som berör snabbare integration och sedan kommer delar som berör samhällsgemenskap och samhällsorientering analyseras.

Under rubriken Nyanländas etablering hittar vi följande formulering:

I vårt starka samhälle tar alla kommuner i Sverige ansvar för integrationen av nyanlända. I ett tryggt Sverige satsar vi på kompetens, inte lägre löner. Genom en snabbare integration och bättre utbildning kan fler bidra till Sveriges tillväxt och välfärd. Nästan 3 av 4 av de som kommit till Sverige är under 40 år. Hela samhället vinner på att de får möjlighet att utbilda sig till att de jobb som behövs.⁹⁷

I citatet inleder Socialdemokraterna med formuleringen ”vårt starka samhälle.” Det presenteras som något positivt, som ett vi som är starkt, men det ställer frågan vem som

---

⁹⁶ Socialdemokraterna. Nyanländas etablering. *Socialdemokraterna*. 2020-06-09 <https://www.socialdemokraterna.se/> hämtad 2021-03-23.

⁹⁷ Socialdemokraterna. Nyanländas etablering.

faktiskt inkluderas i det. Vidare skriver de att de vill att nyanlända ska få möjlighet att utbilda sig till de jobb som behövs. Det implicerar att nyanlända ska bidra till samhället genom att ta de jobb som finns. Det finns därmed inget utrymme för egna val eller drömmar. Istället är fokuset på att gruppen snabbt ska komma in på arbetsmarknaden för att kunna bidra till samhället.

Socialdemokraterna skriver framförallt om vad de har gjort som regeringsparti. De har bland annat infört följande förslag: ”den som tackar nej till utbildning som är nödvändig för att få jobb kan bli av med bidrag”⁹⁸ Förslaget sätter kraven i centrum. Socialdemokraterna betonar att nyanlända måste utbilda sig och annars får det konsekvenser. Det lämnar inget utrymme för eventuella förklaringar. Istället impliceras, specifikt i och med betoningen på utbildning som ”är nödvändig för att få jobb”, att det valet bygger på en obenägenhet att arbeta och bidra till samhället.

Socialdemokraterna presenterar även förslaget att införa en språkplikt för nyanlända.⁹⁹ Det kan vid första anblick tyckas vara ett realistiskt förslag eftersom de flesta jobb i Sverige kräver att man kan svenska. För många är det säkerligen positivt att få lära sig svenska och komma ut på arbetsmarknaden. Här förutsätts det dock fungera för *alla*.

I de här tre exemplen kan vi se en tydlig problembeskrivning. Socialdemokraterna presenterar lösningar som språkplikt och indraget bidrag vilket implicerar att den *ineffektiva migranten* behöver förändras. Den ineffektiva migranten kan vara ineffektiv av olika anledningar men den gemensamma kärnan är att hen inte kommer in i samhället tillräckligt fort.

Socialdemokraterna betonar vikten av att bidra till samhället och den ineffektiva migranten är ett hinder för att ta sig dit. De implicerar därmed att ineffektiva migranter är en samhällsörda och vill med förslag som dessa minska antalet migranter som har svårt att ta sig in i samhället. Därmed ser vi en tydlig problemformulering: den ineffektiva migranten representeras som ett problem.

---

⁹⁸Socialdemokraterna. Nyanländas etablering.

⁹⁹Socialdemokraterna. Integration och mångfald. *Socialdemokraterna*. 2020-06-09. <https://www.socialdemokraterna.se/> hämtad 2021-03-23.

Socialdemokraterna skriver även om samhällsgemenskap och samhällsorientering. De skriver bland annat: ”Sverige ska vara ett välkomnande land där vi tydligt står upp för värderingar om exempelvis jämställdhet och demokrati. Ett land där alla jobbar och bidrar. Där alla får plats i samhällsgemenskapen.”¹⁰⁰ Det centrerar de svenska värderingarna: jämställdhet och demokrati. Socialdemokraterna har i linje med det ”sett över samhällsorienteringen för mer fokus på rådande normer och värderingar i Sverige.”¹⁰¹ De skriver vidare om samhällsorientering i en annan text:

Den ska innehålla information om både asylprocessen och det svenska samhället och motsvara en heldag. Det handlar om att lyfta viktiga frågor om demokrati, om rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhället. Frågor som ska behandlas är till exempel yttrande- och religionsfrihet liksom jämställdhet, hedersrelaterat våld och förtryck, barns och hbtq-personers rättigheter.¹⁰²

Genom att betona svenska värderingar sker en differentiering mellan *svenska* värderingar och *andras* värderingar. De presenterar lösningen samhällsorientering för att nyanlända ska lära sig mer om det svenska samhället. Det svenska samhället är därefter kopplat till frågor som yttrande- och religionsfrihet, jämställdhet och hbtq-personers rättigheter. Det signalerar en syn på det svenska samhället som mer demokratiskt. Det sätts i motsats till andra föreställda samhällen där demokratiska värderingar inte är närvarande. Det sker därmed en tydlig uppdelning mellan vi och dem. Vi kan således se att genom att presentera lösningen samhällsorientering impliceras att den *odemokratiska migranten* är ett problem.

I en annan artikel med rubriken ”Vi inleder en integrationsoffensiv” är problembeskrivningarna *den ineffektiva* migranten och *den odemokratiska* migranten tydligt sammanvävda. De skriver: ”Sverige är byggt på plikt och rätt. Det är grunden för vårt välfärdssamhälle. Det innebär att du har skyldigheten att lära dig språket och aktivt bidra till samhället. Då har du också rätten till utbildning eller insatser som leder till arbete.”¹⁰³

---

¹⁰⁰Socialdemokraterna. Integration och mångfald.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Socialdemokraterna. Bättre integration - Fler ska komma snabbare in på arbetsmarknaden. *Socialdemokraterna*. 2020-09-23. <https://www.socialdemokraterna.se/> hämtad 2020-04-12.

¹⁰³ Socialdemokraterna. Vi inleder en integrationsoffensiv. *Socialdemokraterna*. 2019-11-08. <https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/> hämtad 2021-04-14.

Begreppen *plikt och rätt* är relevanta att analysera vidare. Det kan kopplas till problembeskrivningen den *odemokratiska migranten* eftersom det implicerar att Sverige är byggt på plikt och rätt, men inte andra länder. Som tidigare nämnt, när Sveriges värderingar är i fokus differentierar det från ”andras” värderingar. Det kan också kopplas till den *ineffektiva migranten* eftersom det finns ett fokus på skyldigheten att lära sig språket och bidra till samhället. Den som inte gör det presenteras i sin tur som ett problem. Den odemokratiska migranten och den ineffektiva migranten sammanvävs därmed tydligt. Migranten delar inte ”våra” värderingar där vi *vet* att vi ska bidra till samhället och därmed inte heller vara ineffektiva.

Socialdemokraterna betonar plikt och rätt ytterligare:

Viktiga principer och värderingar i vårt arbete med integrationen är de som alltid varit viktiga i att bygga Sverige starkt, nämligen plikt och rätt. Var och en har ett ansvar att lära sig svenska och göra sig anställningsbar. Samtidigt behövs ett starkt samhälle som kan svara upp med insatser för att underlätta integrationen och rusta människor med språkkunskaper och annan utbildning som leder till jobb.¹⁰⁴

Här sätter de vidare fokus på plikt och rätt som något som alltid varit viktigt i att bygga Sverige starkt. De skriver också att var och en har sitt ansvar att lära sig svenska och *göra sig anställningsbar*. Det implicerar tydligt att den ineffektiva migranten är ett problem eftersom hen inte kan göra sig anställningsbar. De betonar i nästa mening att det starka samhället behövs för att underlätta integrationen, men de betonar individens ansvar.

Problembeskrivningen är tydlig: den ineffektiva migranten är ett problem för samhället.

I Socialdemokraternas migrationspolitik ser vi två tydliga problembeskrivningar: den ineffektiva migranten och den odemokratiska migranten. Problembeskrivningarna går in i varandra, framförallt i och med Socialdemokraternas fokus på skyldigheter och vikten av att bidra till samhället.

---

¹⁰⁴ Socialdemokraterna. Vi inleder en integrationsoffensiv.

4.1.2 Moderaterna

Moderaterna vill ha en stram migrationspolitik. De kritiserar den oreglerade invandringen och vill att Sverige ska ta emot färre asylsökande.¹⁰⁵ Några relevanta delar ur ett avsnitt och en nyhetsartikel har valts ut som aktuella att analysera. Först kommer jag att analysera delar som berör utvisning av kriminella, sedan kommer jag att analysera delar om snabb integration och sist kommer jag lyfta delar som berör svenska värderingar.

I en nyhetsartikel från september 2020 presenterar Moderaterna förslaget att utvisa fler utländska medborgare som är gängmedlemmar från Sverige. De börjar med att betona att få utländska medborgare utvisas från Sverige trots att de dömts för allvarlig brottslighet. De lyfter statistik som visar att endast 43 procent av utländska medborgare utvisas för mord, 2 procent utvisas för rån och 3 procent för grov misshandel.¹⁰⁶ Redan här är problemet tydligt: utländska medborgare som begår brott framställs som ett problem.

Vidare skriver Moderaterna:

De låga siffrorna beror bland annat på att alltför stor hänsyn tas till personens anknytning till Sverige när frågan om utvisning bedöms. Detta vill Moderaterna ändra på. Den tydliga utgångspunkten måste vara att den som inte är svensk medborgare och döms till fängelse ska utvisas från Sverige. Det gäller inte minst brott som begås inom ramen för gängkriminalitet.¹⁰⁷

Meningen ”alltför stor hänsyn tas till personens anknytning till Sverige” är intressant att titta vidare på. Det implicerar att det inte är lönt för migranten att försöka bli en fullvärdig samhällsmedlem, eftersom det kan tas ifrån en. Det visar också att ens privatliv och familjeliv inte är prioriterat när man är kriminell och utländsk medborgare. Det skapar ett otryggt och villkorat medborgarskap.

Utländska medborgare som är aktiva i grovt kriminella gäng utgör ett allvarligt hot mot säkerheten i det svenska samhället. Moderaterna vill därför överväga att införa en möjlighet att utvisa

---

¹⁰⁵Moderaterna. Migration och integration. *Moderaterna*. <https://moderaterna.se/> hämtad 2021-03-23.

¹⁰⁶Moderaterna. 10 mönsterbrytande reformer för att stoppa gängen. *Moderaterna*. 2020-09-17. <https://moderaterna.se/> hämtad 2021-03-23.

¹⁰⁷Moderaterna. 10 mönsterbrytande reformer för att stoppa gängen.

utländska medborgare som kan befaras begå eller medverka till grovt organiserad brottslighet – oavsett om de dömts för brott eller inte.¹⁰⁸

Här betonar de ytterligare att specifikt utländska medborgare som är aktiva i kriminella gäng utgör ett allvarligt hot mot säkerheten i det svenska samhället. De betonar att de är *utländska* medborgare och att de utgör ett allvarligt hot. Frågan är dock varför de utgör ett specifikt allvarligt hot, vilket de inte förklarar. Moderaternas problemrepresentation är tydlig. I lösningen att utvisa utländska medborgare som är gängkriminella framställs den *kriminella migranten* som ett problem och ett hot mot det svenska samhället.

Vidare presenterar Moderaterna flera relevanta förslag i ett avsnitt om migration och integration som berör snabb integration. De vill bland annat skärpa försörjningskravet vid anhöriginvandring, införa krav på egenförsörjning och kunskaper i svenska för permanent uppehållstillstånd samt införa snabbare integration.¹⁰⁹ Alla de här förslagen är lösningar som implicerar att någon är ett problem.

Ett skärpt försörjningskrav ställer kravet att kunna försörja sig och sin familj för att få återförenas. Det implicerar att de som inte kan försörja sig, det vill säga de som inte har ett arbete med en relativt hög lön, är ett problem. Ett argument för försörjningskravet är att det kommer motivera människor att börja arbeta. Vi kan dock se att det exkluderar många personer som inte har möjlighet att börja arbeta av olika anledningar. Det leder till att vissa människor inte får tillgång till rätten till familj om de inte kan försörja sig.

Liknande mekanismer opererar i förslagen om krav på egenförsörjning och kunskaper i svenska för att få permanent uppehållstillstånd. För att få stanna i Sverige behöver du kunna försörja dig och ha goda kunskaper i svenska. Det sätter ett tydligt ideal för vem den ultimata migranten är. Det i sin tur gör att *den ineffektiva migranten*, som är ineffektiv av olika anledningar, blir ett problem. De presenterar lösningen snabbare integration, bland annat genom förslag som krav på egenförsörjning, vilket implicerar att den ineffektiva migranten är ett problem som behöver förändras.

---

¹⁰⁸Moderaterna. 10 mönsterbrytande reformer för att stoppa gängen.

¹⁰⁹Moderaterna. Migration och integration.

Vidare finns det ett fokus i Moderaternas migrationspolitik på svenska värderingar. De skriver bland annat: ”Integration handlar om mer än arbete och egen försörjning. Det handlar också om värderingar och gemenskap. I Sverige gäller friheten, lagarna och arbetslinjen lika för alla – och ska inte begränsas av kön, klass eller klan.”¹¹⁰ I relation till det vill de även införa kunskapstest i samhällsorientering.¹¹¹

Samhällsorientering innebär en introduktion till det svenska samhället, men det implicerar framförallt att det svenska samhället är unikt. Det centrerar det svenska samhället som bättre i relation till andra samhällen. Att införa kunskapstest i samhällsorientering tyder på att de vill säkerställa att nyanlända har de rätta *svenska* värderingarna. Betoningen på att vi i Sverige inte ska begränsas av kön, klass eller klan, implicerar att den här gruppen begränsas av liknande mekanismer till skillnad från oss. I lösningen att införa kunskapstest i samhällsorientering och betoningen på de svenska värderingarna impliceras att den *odemokratiska* migranten är ett problem som behöver förändras. Det är dessutom en betoning på en idé om att ”andra kulturer” har helt skilda åsikter från oss.

I Moderaternas migrationspolitik kan vi därmed se tre problembeskrivningar: *den kriminella migranten*, *den ineffektiva migranten* och *den odemokratiska migranten*. Det kan tänkas gå i linje med deras strama migrationspolitik.

4.1.3 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraternas migrationspolitik präglas av en restriktiv syn på migration. De vill bland annat att Sverige endast ska ta emot asylsökande från våra grannländer. De är kritiska till migration och menar att det stora antalet asylsökande har fått stora konsekvenser för Sverige.¹¹² Några relevanta delar ur tre avsnitt har valts ut som aktuella att analysera. Först kommer jag att analysera delar som berör kriminalpolitik, sedan kommer jag att analysera delar om skärpta krav och sist kommer jag lyfta delar som berör sammanhållning.

---

¹¹⁰Moderaterna. Migration och integration.

¹¹¹Ibid.

¹¹² Sverigedemokraterna. Migration på rätt sätt - En modern och rättvis asylrätt. *Sverigedemokraterna*. <https://sd.se/> hämtad 2021-03-23.

Under rubriken ”En handlingskraftig kriminalpolitik” skriver Sverigedemokraterna:

De få gärningsmän som faktiskt fälls för grova brott slipper undan med milda straff, medan deras offer knappt får stöd eller upprättelse. Till följd av den okontrollerade invandringen går terrorister med krigserfarenhet fritt på gator och torg och utnyttjar vårt välfärds- och asylsystem.

Antisemitismen växer sig starkare och judar flyr svenska städer. Samhällskontraktet är på väg att brytas från det offentliga Sveriges sida.¹¹³

Under samma rubrik presenterar de förslaget att ”Införa obligatorisk utvisning av grovt kriminella utlänningar och möjlighet att återkalla medborgarskapet vid terrorbrott.”¹¹⁴

Sverigedemokraterna är inte diskreta i sin diskurs och det är synligt vem som presenteras som ett problem. Den okontrollerade invandringen är problemet och därmed blir ”invandraren” problemet. I lösningen att införa obligatorisk utvisning av grovt kriminella ”utlänningar” impliceras specifikt att det är utländska medborgare som är problemet. Den *kriminella migranten* är därmed en synlig problembeskrivning i Sverigedemokraternas politik, med betoning på att den kriminella framställs som migrant och migranten framställs som kriminell.

Sveriges migrationspolitik har under decennier hanterats på ett ansvarslost och ignorant sätt, med allvarliga konsekvenser för det svenska samhället. Ett mycket högt asyl- och anhörigmottagande har splittrat samhället, odlat utanförskap och urholkat välfärden. Samtidigt har tryggheten äventyrats eftersom krav och kontroller varit svaga, både vad gäller vistelse i landet eller beviljande av medborgarskap. Idag vistas tiotusentals personer illegalt inom landets gränser och Sverige har blivit internationellt känt för oroligheter, våldtäkter och medborgare som är aktiva inom terrornätverk.¹¹⁵

För det första är det synligt även här att det höga flyktingmottagandet presenteras som ett problem. I det kan vi också tyda fler problem. I betoningen på att Sverige har blivit ”känt för oroligheter, våldtäkter och medborgare som är aktiva inom terrornätverk” så är det tydligt att migranten får hållas ansvarig för det. Både den *kriminella migranten*, men även den *odemokratiska migranten*, presenteras som problem. Den odemokratiska migranten är framförallt synlig i betoningen på våldtäkter, där den odemokratiska migranten i sin tur är den

---

¹¹³ Sverigedemokraterna. Ett tryggt Sverige - En handlingskraftig kriminalpolitik. *Sverigedemokraterna*. <https://sd.se/> hämtad 2021-03-23.

¹¹⁴ Sverigedemokraterna. Ett tryggt Sverige - En handlingskraftig kriminalpolitik.

¹¹⁵ Sverigedemokraterna. Migration på rätt sätt - En modern och rättvis asylrätt.

ojämställda migranten. I citatet impliceras att våldtäkter har ökat i takt med ökad migration vilket likställer migranten med ojämställda och odemokratiska ideal. Både den kriminella och den odemokratiska migranten presenteras som tydliga hot mot det svenska samhället.

Vidare presenterar Sverigedemokraterna följande förslag: ”Skärpa försörjningskraven vid anhöriginvandring samt skärpta kontroller av släktskap för att omöjliggöra utnyttjande av välfärdssystemet”¹¹⁶ samt ”Skärpa kraven för att bli svensk medborgare, inklusive språk- och samhällskunskapstest, samt att möjliggöra återkallelser av medborgarskap som beviljats på felaktiga grunder.”¹¹⁷

Här kan vi se tecken på att den *ineffektiva migranten* impliceras vara ett problem. I förslaget att skärpa försörjningskraven impliceras att den som inte kan försörja sig är ett problem. I relation till Sverigedemokraternas migrationspolitik är det dock inte den främsta problembeskrivningen. Det är istället starkt kopplat till de två andra problembeskrivningarna: den *odemokratiska migranten* och den *kriminella migranten*. Fokus är dock på att de är specifikt migranter och att det är ett problem. Men vi kan exempelvis se att migranten, om den ska få stanna, inte får vara odemokratisk. Lösningen på det sker exempelvis i form av samhällskunskapstest. Migranten får inte heller vara ineffektiv, i och med kravet på skärpt försörjningskrav vid anhöriginvandring. Det är dock också ett tecken på att de vill minska migrationen, med betoning på anhöriginvandringen. Migranten får inte heller vara kriminell, då väntar utvisning. Fokuset i problembeskrivningen är därmed migranten, som i sin tur måste vara idealisk för att få stanna.

Under rubriken ”Sammanhållning och tillit” kan vi läsa: ”En svensk medborgare ska vara lika väl införstådd med sina plikter och skyldigheter, som sina rättigheter. Således bör utländska medborgare som önskar att bli svenska tydligt visa att de är redo och villiga att ta del av det kollektiva ansvaret för Sverige.”¹¹⁸ De presenterar i samband med det förslaget: ”Utvidga den

---

¹¹⁶Sverigedemokraterna. Migration på rätt sätt - En modern och rättvis asylrätt.

¹¹⁷Ibid.

¹¹⁸Sverigedemokraterna. Ett Sverige som håller ihop - Sammanhållning och tillit. *Sverigedemokraterna*. <https://sd.se/> hämtad 2021-03-23.

samhällsorientering som erbjuds invandrare samt göra den obligatorisk för alla som får uppehållstillstånd.”¹¹⁹

Med betoningen på den svenska medborgaren differentierar de den utländska medborgaren. Det implicerar att utländska medborgare inte har samma svenska värderingar. Just fokuset på det svenska skapar ett tydligt vi och dem. I lösningen att utvidga samhällsorienteringen så impliceras att migrantens värderingar är ett problem som behöver ändras. Det impliceras därmed både att de inte har samma värderingar som ”oss” samt att de värderingarna är problematiska. Den *odemokratiska migranten* är därmed ytterligare synlig i det här förslaget, med betoning på att det som inte är svenskt är negativt.

I Sverigedemokraternas migrationspolitik framställs tre problembeskrivningar: den kriminella migranten, den odemokratiska migranten och den ineffektiva migranten. Framförallt är de två första är närvarande, men även den ineffektiva migranten är synlig. Fokuset är dock på att migranten är ett problem i sig.

4.2 Problembeskrivningar

Det här avsnittet svarar på Bacchis andra och fjärde fråga: What deep-seated presuppositions or assumptions (conceptual logics) underlie this representation of the ”problem” (problem representation)? samt What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the ”problem” be conceptualized differently? Fokuset är på att förstå, förklara och synliggöra problembeskrivningarna som framställs i partiernas politik med hjälp av Sara Ahmed och intersektionalitet.

4.2.1 Den odemokratiska migranten

Problembeskrivningen den *odemokratiska migranten* framkommer i de tre partiernas migrationspolitik. Det framställs på olika sätt i de olika partierna, men det finns en gemensam kärna. Genom att lyfta fram specifikt svenska värderingar och med samhällsorientering som lösning impliceras att den odemokratiska migranten är ett problem som inte delar vår värdegrund.

---

¹¹⁹Sverigedemokraterna. Ett Sverige som håller ihop - Sammanhållning och tillit.

I den här problembeskrivningen finns det flera relevanta aspekter att lyfta. Med utgångspunkt i Ahmeds teori kan vi tänka att den svenska kulturen möter en annan främmande kultur. Ahmed betonar att främlingen förstås som en främling för att den redan har betecknats som något som inte tillhör oss.¹²⁰ Då kan vi tänka att de värderingar som partierna presenterar som självklara, som demokrati, frihet och jämställt, ställs i relation till föreställda värderingar som vi inte vill identifiera oss med, som diktatur, förtryck och ojämställdhet. De senare värderingarna har redan identifierats som något som inte tillhör oss.

Det blir relevant i relation till *svensk exceptionalism* som presenterades i avsnittet om tidigare forskning. Sverige har en stark och väldokumenterad självbild av att vara det mest moderna och jämställda landet i världen. Det osynliggör i sin tur de faktiska jämställdhetsproblem som finns.¹²¹ Idén om Sverige som demokratisk och jämställd är därmed inte nödvändigtvis förankrad i verkligheten. Det innebär att det finns problem med jämställdhet och odemokratiska åsikter även i Sverige, men att de ofta tystas ned för att de inte passar in i Sveriges självbild. Kopplat till den odemokratiska migranten kan vi därmed se, i enlighet med Ahmed, att de här åsikterna existerar i vårt samhälle och i mötet har de kodats som *osvenska*.

Kodandet av vissa grupper som odemokratiska eller ojämställda är starkt kopplat till en syn på andra kulturer som ociviliserade. I den svenska självbilden finns det en tanke om modernitet som är närvarande i hela västvärlden. Det differentierar mellan ett modernt väst och ett omodernt syd.¹²² Vi kan därmed inte bortse från de strukturer och den historia som finns med i mötet mellan Sverige och ”andra” kulturer. Ahmed betonar att det finns koloniala möten som involverar en assymetrisk dialog mellan en gång avlägsna kulturer. Andra blir främlingar och andra kulturer blir främmande genom att komma för nära.¹²³ Ahmed betonar att subjektet skapas i relation till främlingen: Sverige kan endast vara modernt i relation till något annat som är omodernt. Sveriges självbild som präglad av välfärd och demokrati kan därmed tänkas bygga på att andra kulturer värderas som sämre.

---

¹²⁰Ahmed. *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*, s. 3.

¹²¹ Martinsson m.fl. *Challenging the Myth of Gender Equality in Sweden*, s. 1.

¹²²Keskinen. *Complying with Colonialism: Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*, s. 16.

¹²³Ahmed. *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*, s. 11.

För att ytterligare förstå vilka mekanismer som påverkar hur problembeskrivningen *den odemokratiska migranten* framställs kan vi applicera ett intersektionalitetsperspektiv. Faktorer som nationalitet, etnicitet, genus, sexualitet och klass samverkar i en komplex kolonial historia. Vi har först en negativ syn på andra nationaliteter och etniciteter, präglad av en rasistisk och kolonial historia där Sverige och västvärlden presenteras som högre stående och andra kulturer och länder som lägre stående. Det samverkar i sin tur med genus, där den rasifierade mannen här presenteras som våldtäktsman eller som försvarare av patriarkala värden. Det skapar också en bild av den rasifierade mannens sexualitet som farlig. Det sätts i relation till ett fokus på kvinnor som svaga och i behov av försvarare. Nationalitet, etnicitet och genus samverkar i sin tur med klass i synen på andra länder som civiliserade och odemokratiska. Det implicerar en idé om att ”andra” länder har lägre utbildningsnivå. Därmed kan vi se en tätt sammanvävd process mellan de olika maktasymmetrierna.

Sammanfattningsvis kan vi se att problembeskrivningen *den odemokratiska migranten* innefattar aspekter av svensk exceptionalism, en kolonial historia och flera maktasymmetrier som samverkar. I mötet med den föreställda ”andra” skapas den svenska självbilden och den odemokratiska migranten blir främlingen. Det betyder inte att vi inte har problem med odemokratiska och patriarkala värderingar i Sverige. Det har alltid funnits men har kodats som något osvenskt. Det presenteras idag i form av migranter vilket gör att maktstrukturer och koloniala historiska processer är centrala för att förstå varför just migranten nu presenteras som just odemokratisk. Vi kan påminna oss om Ahmeds betoning på att vissa andra är mer främmande än andra andra. Det påverkas i sin tur av bland annat maktasymmetrier som intersektionalitetsperspektivet kan synliggöra.

4.2.2 Den ineffektiva migranten

Problembeskrivningen *den ineffektiva migranten* framkommer i alla partiers politik. Den framställs främst i Moderaterna och Socialdemokraternas politik men är även synlig i Sverigedemokraternas. Den gemensamma kärnan i problembeskrivningen är att människor som av olika anledningar har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden är ett problem. Betoningen ligger i stort på att nyanlända snabbt ska komma in i samhället. Problembeskrivningen är

bland annat synlig i förslag om skärpta försörjningskrav och språkplikt i relation till uppehållstillstånd.

I den här problembeskrivningen är det relevant att börja i intersektionalitetsperspektivet där maktasymmetrier som klass, funktionsförmåga, ålder, etnicitet, nationalitet och genus samverkar. Först och främst finns det en tydlig klassdimension med arbete och utbildning i fokus. Det finns flera relevanta klassaspekter. Först finns det en negativ syn på låg utbildning och lågavlönade arbeten. Det kan även kopplas till en syn på andra länder som ”sämre” och mindre utbildade. Här ser vi hur klass och nationalitet samverkar och att de inte kan lyftas ur sin historiska kontext.

I Socialdemokraternas förslag att bidrag dras in för den som tackar nej till utbildning kan faktorer som funktionsförmåga, ålder och genus påverka. För personer som har begränsad förmåga på grund av hög ålder, psykisk eller fysisk funktionsnedsättning kan detta vara en anledning att tacka nej till utbildning. Genus är dessutom en högst central asymmetri eftersom många kvinnor stannar hemma med sina barn.

Det finns också en viktig aspekt av att rasistiska strukturer kan försvåra arbetssökandet. Det lyfter bland annat Häckner Posse i sin artikel som presenteras i tidigare forskning. Häckner Posse betonar att personer som har invandrat till Sverige är överrepresenterade bland arbetslösa och att de ofta är överkvalificerade för de arbeten de utför. En förklaring är att processer av rasifiering ofta sker informellt, exempelvis i form av diskriminering vid anställningssituationer.¹²⁴

Vi kan därmed se att maktasymmetrier som klass, funktionsförmåga, ålder, etnicitet, nationalitet och genus samverkar i problembeskrivningen *den ineffektiva migranten*. Det finns dimensioner som förklarar hur strukturer påverkar konstrueringen av den ineffektiva migranten, som rasistiska strukturer och klass-strukturer. Det finns också dimensioner som synliggör att det i partiernas politik finns en *tystnad* kring maktasymmetrier. Det tas inte hänsyn till hur olika strukturer samverkar och försvårar arbetssökandet. Den ineffektiva

---

¹²⁴Häckner Posse. Hur tänker du försörja dig?: En studie av försörjningskravet vid anhörginvandring och av rättsliga kontroll- och sållningsmekanismer under nyanlända personers etablering i Sverige, s. 63.

migranten presenteras som ett problem som individen själv ska lösa, fast det kan bero på samhällsstrukturer såväl som personliga faktorer.

Med hjälp av Sara Ahmed kan vi ytterligare förstå hur den ineffektiva migranten skapas. Om vi tänker att främlingen är den vi redan har mött och att subjektet skapas i relation till främlingen finns det en intressant dimension av den här problembeskrivningen. Det synliggör att det alltid har funnits en främling. Den ”andra” har alltid funnits: arbetarklassen, modern, de fattiga, personer med funktionsnedsättning, äldre och så vidare. Det som sker i svensk migrationspolitik nu är att *svenska* grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden presenteras som inkluderade medan *utländska* grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden exkluderas. Det kan i sin tur kopplas till svensk exceptionalism, där Sverige presenteras som demokratiskt och jämställt vilket osynliggör faktiska maktasymmetrier. Den ineffektiva migranten presenteras som en ny företeelse, trots att den ineffektiva alltid har funnits. Mötet med den ineffektiva *migranten* präglas därmed av en tidigare kodning av ineffektivitet som *främmande*.

När partierna visar att de inte tillåter migranter som är ineffektiva kan vi tyda att de inte heller vill ha svenska medborgare som är ineffektiva. Det är motsatsen till den liberale vite mannen som är samhällsnyttig. Det är dock viktigt att poängtera att det finns en ytterligare maktasymmetri i att vara ineffektiv *migrant*. Det är en adderad dimension som även präglas av en tidigare kodning av främmande kulturer som just främmande. Därmed sker det ett möte både med en tidigare kodning av ineffektivitet och ”andra” kulturer som främmande vilket gör att den ineffektiva migranten är mer ”andra” än ”andra andra”.

4.2.3 Den kriminella migranten

Problembeskrivningen *den kriminella migranten* återfinns i Moderaterna och Sverigedemokraternas politik. Den kriminella framställs som migrant och migranten framställs som kriminell. Lösningen är utvisning. Det är en tydlig differentiering mellan ”våra” medborgare och utländska medborgare. Utländska medborgare förlorar sitt skydd om de utför kriminella handlingar vilket signalerar ett otryggt medborgarskap (eller här, uppehållstillstånd.)

I den här problembeskrivningen kan vi utifrån Ahmed se att den kriminella migranten, och därtill migranten i sig, framställs som farlig. Det skapar en fast figur av migranten som kriminell. Det påverkas i sin tur av olika maktasymmetrier som samverkar och gör att den kriminella migranten kodas som specifikt farlig.

Först och främst har vi mötet med *kriminella*. Anderson skriver specifikt om den kriminella, som förlorar delar av sitt medborgarskap för att den är kriminell. Möten med kriminella har historiskt alltid skett och den kriminella har kodats som främmande. Den kriminella har aldrig tillhört gemenskapen.¹²⁵ När den kriminella likställs med migranten uppstår dock en syn på att den kriminella alltid är migrant och att migranten alltid är kriminell. Bilden påverkas av rasistiska och koloniala strukturer. Bland annat i synen på andra kulturer som ”ociviliserade” skapas en bild av den ”andra” som farlig och utan konsekvenstänk. Det skapar en negativ figur av migranten som därmed presenteras som farlig.

Det kan även kopplas till Keskinen och Schclarek Mulinaris artikel som presenterades i tidigare forskning, där begreppet ”racial welfare state” presenteras som en förståelse av hur nordiska länder deltar i koloniala och rasistiska processer trots självbilden att så inte är fallet. De skriver även om rasprofilering som tydligt närvarande i Sverige vilket kan kopplas till kodandet av migranten som kriminell.¹²⁶

I den här problembeskrivningen ser vi hur maktasymmetrier som etnicitet, nationalitet, klass och genus samverkar. Vi kan se hur rasistiska och nationalistiska maktasymmetrier påverkar att den kriminella migranten presenteras som specifikt främmande. Det samma gäller klass, där arbetarklassen presenteras som mindre kapabel att fatta samhällsnyttiga beslut. Den kriminella migranten presenteras dessutom nästan alltid som man, som ställs i relation till den svaga kvinnan som behöver räddning.

---

¹²⁵Anderson. *Us and them?: the dangerous politics of immigration control*, s. 4.

¹²⁶Schclarek Mulinari & Keskinen. Racial profiling in the racial welfare state: Examining the order of policing in the Nordic region.

Med hjälp av ett intersektionalitetsperspektiv kan vi också se att det finns en tystnad i problembeskrivningen. Det tas inte hänsyn till varför människor utför kriminella handlingar. Faktorer som ekonomi, etnicitet och kön osynliggörs. Istället likställs kriminalitet med ursprung, vilket är ett logiskt felslut som osynliggör faktiska faktorer som bidrar till kriminalitet.

Sammanfattningsvis kan vi se att den kriminella alltid har funnits och kodats som främmande. Det i samband med rasistiska strukturer bidrar till att den kriminella migranten kodas som *specifikt* främmande. I likställandet mellan kriminalitet och ursprung osynliggörs de maktasymmetrier som är centrala för att förstå orsakerna till att människor utför kriminella handlingar.

4.3 Community of value

Jag kommer nu att diskutera resultatet utifrån den primära frågeställningen: Hur vill Socialdemokraterna, Moderaterna & Sverigedemokraterna bygga en samhällsgemenskap? med hjälp av Andersons begrepp. Bacchis femte fråga: What effects (discursive, subjectification, lived) are produced by this representation of the "problem"? kommer även att besvaras.

Socialdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna har olika syn på migrationspolitik. Socialdemokraterna betonar vikten av att alla ska bidra till samhället, Moderaterna fokuserar på minskad invandring med formuleringar kring "ordning och reda", Sverigedemokraterna vill att invandringen ska upphöra helt. Socialdemokraterna representerar två problembeskrivningar, Moderaterna och Sverigedemokraterna tre. Trots deras olikheter kan vi sammantaget utifrån deras politik få en syn på vem som tillåts i en svensk samhällsgemenskap.

Med hjälp av Sara Ahmeds begrepp synliggjordes hur migranter i ett tidigare möte redan har kodats som främmande. Anderson poängterar en liknande aspekt, att exkluderandet av migranter definierar medborgarskapets privilegier och begränsningar, vilket avslöjar något om

hur vi förstår oss själva.¹²⁷ Vi kan därmed tänka att exkluderandet av den odemokratiska migranten, den ineffektiva migranten och den kriminella migranten avslöjar något om hur synen på svenska medborgare ser ut.

I problembeskrivningen den odemokratiska migranten framkommer en syn på svenskhet, snarare än en syn på svenska medborgare. Den odemokratiska migranten kodas som osvensk i och med att de odemokratiska värderingarna kodas som osvenska. Det är det vill säga inte med betoning på att patriarkala eller odemokratiska värderingar ska vara en del av det svenska samhället, utan en betoning på att de inte är svenska. Patriarkala värderingar är närvarande i Sverige trots Sveriges självbild. Det får därmed två konsekvenser: en grupp generaliseras som odemokratisk och patriarkal, och maktasymmetrier tystas ned i det svenska samhället.

I problembeskrivningen den ineffektiva migranten blev det synligt med ett intersektionalitetsperspektiv att skapandet av ineffektiva migranten påverkas av bland annat klass, kön, funktionsförmåga, ålder och etnicitet. Det innebär att även de som indirekt anammas på grund av sin ”svenskhet” inte nödvändigtvis gör det på riktigt. Idealmedborgaren skapas genom skapandet av den nya svensken. Det exkluderar således alla som inte kan bidra till samhället. Det signalerar en syn på bland annat personer med funktionsnedsättning, äldre, föräldralediga och sjukskrivna, som av olika anledningar i olika perioder i livet inte bidrar till samhället.

I problembeskrivningen den kriminella migranten är det mer direkt att den kriminella medborgaren också exkluderas. Anderson betonar att en kriminell medborgare inte kan utvisas, men förlorar delar och fördelar av sitt medborgarskap.¹²⁸ Dock kan vi se i både Sverigedemokraternas och Moderaternas politik att den kriminella *migranten* betonas som specifikt hotfull. Vi kan därmed se att den kriminella aldrig inkluderas, men att den exkluderas specifikt om den också är migrant. Det kan kopplas till Ahmeds tanke om att vissa andra är mer andra än andra andra.

---

¹²⁷Anderson. *Us and them?: the dangerous politics of immigration control*, s. 2.

¹²⁸Ibid, s. 4.

Alla problembeskrivningar sätter tydliga ramar för den ideala migranten. Det kan även tänkas finnas en ordningsföljd som kan kopplas till Bacchis femte fråga. För den som är både odemokratisk och migrant centreras osvenskheten. Det får diskursiva effekter i att det påverkar hur det svenska samhället tänker om både sig själv som bättre och andra som sämre. Det kan även få subjektifierande effekter i att gruppen differentieras vilket kan påverka gruppens synsätt om sig själva. För den som är ineffektiv och migrant kan det få konsekvenser i form av indrag av bidrag, vilket är levda effekter. För den som är kriminell och migrant kan det få konsekvenser i form av utvisning. Det är också levda effekter. Det skapar ett otryggt och villkorat medborgarskap där kriminella handlingar eller en långsam väg in på arbetsmarknaden kan undandra delar av medborgarskapet. För att få stanna måste migranten därmed vara den ideala migranten. Det differentierar vidare mellan faktiska medborgare och de som har uppehållstillstånd.

Kraven för den ideala migranten säger vem den ideala medborgaren är. Utifrån Andersons beskrivningar om *good citizens*, *failed citizens* och *tolerated citizens* i samband med Ahmeds tanke om *other others* kan vi få en ytterligare förståelse.

Förmodligen klarar inte alla svenska medborgare språktest eller samhällstest. Många har svårt att få arbete. Det finns en indirekt negativ syn på den icke-ideala svensken också. Men det betyder också, i relation till en könad och rasifierad process, att migranten har högre krav på sig för att den är just migrant. Migranten är alltid i grunden alltid en misslyckad medborgare, en *other other*. Framförallt blir den aldrig svensk. Vad som är svenskt påverkas av könade, klassade och rasifierade processer i samband med den svenska självbilden. Det innebär således att många svenska medborgare inte inkluderas fullt ut heller. De blir tolererade medborgare. Den liberale vite mannen, den goda medborgaren, är ett ideal som många svenska medborgare aldrig kan lyckas leva upp till. Det finns en tydlig tvetydighet i att svenskar som grupp inkluderas i partiernas politik för att de är just svenskar, samtidigt som många inte inkluderas i den snäva bilden av den ideala medborgaren.

S, M och SD vill därmed bygga en samhällsgemenskap med ideala medborgare med svenska värderingar. Skapandet av den ideala migranten sätter ramen för den ideala medborgaren. Den ideala medborgaren är således effektiv, demokratisk och en god samhällsmedborgare. Andra

inkluderas villkorligt eller exkluderas. Framförallt är den ideala medborgaren *svensk* i all dess bemärkelse.

5. Diskussion

5.1 Slutsatser

Syftet med studien var att undersöka vem som konstrueras som ett problem i svensk migrationspolitik, och därefter inkluderas eller exkluderas, ur en svensk samhällsgemenskap. Studien har visat att den odemokratiska migranten, den ineffektiva migranten och den kriminella migranten konstrueras som problem i svensk migrationspolitik. Genom problembeskrivningarna och de valda teoretiska perspektiven synliggjordes att en specifik svenskhet centreras. I den föreställda svenskheten exkluderas därefter många grupper av människor, migranter som medborgare. En svensk samhällsgemenskap byggs således av ideala medborgare. Genom att analysera den ideala migranten synliggörs hur den ideala medborgaren tänks vara. Studien har därmed visat hur migrationspolitiken kan synliggöra hur en ideal samhällsgemenskap föreställs se ut.

En central aspekt som framkommit i studien är att migranter framställs som det primära problemet. När migranten i första hand framställs som migrant sker en avhumanisering. Migranten blir en fast figur. Migranter framställs som en börda för samhället som behöver förändras för att passa in. Hur *människor* påverkas diskuteras aldrig. Det saknas ett perspektiv som tar hänsyn till att den här gruppen ofta har varit med om traumatiska upplevelser. I fokuset på att migranten ska vara effektiv före allt tystas upplevelser. Känslor tillåts inte migranter, som är migranter före de är människor. Jag ifrågasätter hur migranter framställs som problem i första hand, istället för människor med känslor och drömmar, ett förflutet och en framtid. Det är ett diskursivt problem men det är också något som får faktiska effekter. Istället för att fokusera på att migranter är ineffektiva skulle mer resurser kunna läggas på exempelvis migranternas hälsa.

I migrationspolitiken föreställs "svensken" inkluderas fullt ut på grund av sin svenskhet. Det osynliggörs därmed hur maktstrukturer verkar inom Sverige. Många grupper som är svenska medborgare inkluderas inte trots deras svenskhet. Det går, i linje med det, att ifrågasätta hur partierna ser på svenska medborgare som rasifieras. Den svenska självbilden är här fullt närvarande och agerar som ett tystande och osynliggörande. Nationalism är synligt i fokuset

på det ”svenska”. I den svenska exceptionalismen finns en tydlig aspekt av en syn på Sverige som bättre. Det synliggör att det i den svenska exceptionalismen finns en sådan övertro på den egna nationen och dess demokratiska värderingar att det närmar sig nationalism.

Jag vill poängtera att det inte är de specifika värderingarna som är negativa. Jämställdhet, demokrati och yttrandefrihet är viktigt för ett samhälle. Skyldigheter och rättigheter är beroende av varandra. I fokuset på *community of value* synliggörs dock att det problematiska är att några inkluderas i gemenskapen och andra exkluderas. I skapandet av en samhällsgemenskap som bygger på demokratiska värderingar inkluderas de som kodas som demokratiska. Analysen har visat att processen att koda någon ofta påverkas av långtgående koloniala och rasistiska strukturer. I synen på andra länder som mindre civiliserade kodas därmed en stor grupp människor i samhället (som rasifieras, både migranter och medborgare) som odemokratiska och exkluderas därefter. Att exkludera de som *kodas* som odemokratiska kan därmed ses som ett verktyg att exkludera specifika människor som kodas som främmande. Det sker därmed ett exkluderande av människor istället för de faktiska åsikterna. När odemokratiska åsikter endast kopplas till en föreställd annan osynliggörs deras närvaro i samhället i stort.

Moderaterna och Sverigedemokraterna framställer migranter som ”andra” och avsäger sig därmed sitt ansvar om ökad kriminalitet. Utländska medborgare presenteras som problemet. Kriminalitet framställs nästan ligga i deras natur. Ansvar anses ligga hos en annan stat. Jag ser snarare att det ansvaret ligger på Sverige, där de här människorna bor. Att framställa en grupp som kriminell kan skapa och/eller bidra till negativa stereotyper om gruppen. Att likställa ursprung med kriminalitet är därmed ett felslut med negativa implikationer som får konsekvenser.

Slutligen ser jag en problematik i att partierna så tydligt differentierar migranter och medborgare. Som studien visat så bygger det på en differentiering mellan bra medborgare och dåliga medborgare. I den snäva gemenskap som en svensk samhällsgemenskap erbjuder kan det innebära att fler och fler börjar exkluderas.

Avhumaniseringen av migranter har normaliserats i samhället. Normalisering är ett verktyg som möjliggör avhumanisering av fler grupper. Det får konsekvenser på individnivå, gruppnivå och samhällsnivå. Det är inte främmande ur ett historiskt perspektiv.

Differentiering av människor, normalisering av avhumanisering och exkludering av *specifika* grupper är några av de konsekvenserna.

5.2 Reflektioner

Metoden och teorierna har sammanvävts för att få fram analysen. Bacchis frågor har lagt grunden för analysen och har belyst betydelsefulla perspektiv. Ett intersektionalitetsperspektiv har bidragit med att ytterligare centrera hur maktasymmetrier agerar för att skapa problembeskrivningar. Sara Ahmeds teori bidrog med ett unikt perspektiv som gjorde analysen mer komplex. Bridget Andersons begrepp *community of value* har varit centralt för studien och har visat hur migrationspolitik kan synliggöra en föreställd samhällsgemenskap.

För framtida forskning är ett tydligare intersektionalitetsperspektiv relevant att applicera. Jag tycker bland annat att ett queert perspektiv har saknats i min analys, vilket jag tror kan belysa många intressanta och viktiga aspekter. Ett ytterligare fokus på svenska medborgare som utsätts för rasism är också viktigt. Som uppkommit i studien så kodas människor som migranter även långt efter att de har migrerat. Det finns många relevanta aspekter om rasism i Sverige som är viktiga att lyfta.

Ett genusvetenskapligt perspektiv med erfarenheter i fokus skulle också vara aktuellt. Bland annat anhöriginvandring kan vara relevant för att synliggöra bland annat heteronormativa strukturer. Med familjen i fokus centreras dessutom känslor vilket är en givande aspekt som inte har framkommit i min studie.

Vidare ser jag begreppet *community of value* som relevant för framtida forskning om gemenskap, migration och andrafiering. Det kommer även bli relevant att undersöka hur den rådande Corona-pandemin påverkar gränsdragningar och nationalism. Min studie är ett bidrag som kan utvecklas med andra kontexter, material och perspektiv.

Referenser

Ahmed, Sara. *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality*. London: Routledge, 2000, E-bok.

Anderson, Bridget. *Us and them?: the dangerous politics of immigration control*. Oxford: Oxford University Press, 2013. E-bok.

Anderson, Bridget & Hughes, Vanessa (red.). *Citizenship and its others*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2015. E-bok.

Bacchi, Carol. *Analysing policy: what's the problem represented to be?*. Frenchs Forest: N.S.W.: Pearson, 2009.

Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Fjärde [omarbetade och aktualiserade] upplagan, Lund: Studentlitteratur, 2018.

Borevi, Karin. Family Migration Policies and Politics: Understanding the Swedish Exception. *Journal of Family Issues*, Vol 36(11), Sep, 2015: 1490-1508.

Crenshaw, Kimberle. Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics, *University of Chicago Legal Forum*. Vol 1989, 1989: 139-168.

Ericson, Mathias. "Sweden Has Been Naïve": Nationalism, Protectionism and Securitisation in Response to the Refugee Crisis of 2015. *Social Inclusion*. Vol 6, Iss 4, 2018: 95-102.

Hammar, Tomas. Invandringspolitik. *Nationalencyklopedin*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/invandringspolitik> hämtad 2021-04-20.

Häckner Posse, Lovisa. Hur tänker du försörja dig?: En studie av försörjningskravet vid anhöriginvandring och av rättsliga kontroll- och sållningsmekanismer under nyanlända personers etablering i Sverige. *Nordisk socialrättslig tidskrift*. 21-22, 2006: 45-64.

Keskinen, Suvi (red.). *Complying with Colonialism: Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*. Aldershot: Ashgate, 2009. E-bok.

Krzyzanowski, Michal. "We Are a Small Country That Has Done Enormously Lot": The 'Refugee Crisis' and the Hybrid Discourse of Politicizing Immigration in Sweden. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*. Vol 16 NOS. 1-2, 2018: 97-117.

Lykke, Nina. Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, 1:03, 2003: 47-57.

Martinsson, Lena, Griffin, Gabriele & Giritli Nygren, Katarina (red.). *Challenging the Myth of Gender Equality in Sweden*. Bristol: Policy Press, 2016. E-bok.

Melchior, Sigrid. Flyktingkrisen 2015. *Nationalencyklopedin*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/flyktingkrisen-2015> hämtad 2021-04-20.

Moderaterna. 10 mönsterbrytande reformer för att stoppa gängen. *Moderaterna*. 2020-09-17.

<https://moderaterna.se/10-monsterbrytande-reformer-att-stoppa-gangen> hämtad 2021-03-23.

Moderaterna. Migration och integration. *Moderaterna*.

<https://moderaterna.se/migration-och-integration> hämtad 2021-03-23.

Morrice, Linda. British citizenship, gender and migration: the containment of cultural differences and the stratification of belonging. *British Journal of Sociology of Education*. 38:5, 2017: 597-609.

Persson, Ida. KD, L, SD och M framför gemensamt förslag om migrationen. *SVT Nyheter*. 2021-05-02.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/kd-l-sd-och-m-framfor-gemensamt-forslag-om-migratione>
n hämtad 2021-05-17.

Proposition 2018/19:128. *Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.*

Rosén, Hans. SD-förslag: Bara medborgare ska kunna få barnbidrag. *Dagens Nyheter*. 2021-04-25. <https://www.dn.se/sverige/sd-forslag-bara-medborgare-ska-kunna-fa-barnbidrag/>
hämtad 2021-05-17.

Schlarek Mulinari, Leandro & Keskinen, Suvi. Racial profiling in the racial welfare state: Examining the order of policing in the Nordic region. *Theoretical criminology*. 00(0), 2020: 1-19.

Socialdemokraterna. Bättre integration - Fler ska komma snabbare in på arbetsmarknaden. *Socialdemokraterna*. 2020-09-23.
<https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2020-09-23-battre-integration---fler-ska-komma-snabbare-in-pa-arbetsmarknaden#0> hämtad 2020-04-12.

Socialdemokraterna. Integration och mångfald. *Socialdemokraterna*. 2020-06-09.
<https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/a-till-o/integration-och-mangfald> hämtad 2021-03-23.

Socialdemokraterna. Nyanländas etablering. *Socialdemokraterna*. 2020-06-09
<https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/a-till-o/nyanlandas-etablering> hämtad 2021-03-23.

Socialdemokraterna. Vi inleder en integrationsoffensiv. *Socialdemokraterna*. 2019-11-08.
<https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2019-11-08-vi-inleder-en-integrationsoffensiv#0> hämtad 2021-04-14.

Sverigedemokraterna. Ett Sverige som håller ihop - Sammanhållning och tillit. *Sverigedemokraterna*. <https://sd.se/vad-vi-vill/sammanhallningspolitik/> hämtad 2021-03-23.

Sverigedemokraterna. Migration på rätt sätt - En modern och rättvis asylrätt.

Sverigedemokraterna. <https://sd.se/vad-vi-vill/migrationspolitik/> hämtad 2021-03-23.

Sverigedemokraterna. Ett tryggt Sverige - En handlingskraftig kriminalpolitik.

Sverigedemokraterna. <https://sd.se/vad-vi-vill/kriminalpolitik/> hämtad 2021-03-23.

TT. S-protest mot regeringens migrationslag. *Dagens Nyheter*. 2021-04-22.

<https://www.dn.se/sverige/s-protest-mot-regeringens-migrationslag/> hämtad 2021-03-23.

Yuval-Davis, Nira. Belonging and the politics of belonging. *Patterns of Prejudice*. 40:3, 2006: 197-214.